Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
GERARD HOGAN
της 15ης Απριλίου 2021 [1]

**Υπόθεση C-650/19 P**

**Vialto Consulting Kft.**
**κατά**

**Ευρωπαϊκής Επιτροπής**

«Αίτηση αναιρέσεως – Αγωγή αποζημίωσης – Εξωσυμβατική ευθύνη – Μηχανισμός προενταξιακής βοήθειας – Αποκεντρωμένη διαχείριση – Έρευνα της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) – Επιτόπιοι έλεγχοι – Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) 2185/96 – Άρθρο 7 – Πρόσβαση σε ηλεκτρονικά δεδομένα – Ψηφιακή εγκληματολογική επιχείρηση – Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη – Δικαίωμα ακροάσεως – Ηθική βλάβη»

## I. Εισαγωγή

1. Με την υπό εξέταση αίτηση αναιρέσεως, η Vialto Consulting Kft. (στο εξής: Vialto ή αναιρεσείουσα) ζητεί την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 26ης Ιουνίου 2019, Vialto Consulting κατά Επιτροπής (T-617/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2019:446, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση). Με την απόφαση αυτή, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την αγωγή της, με την οποία ζητούσε την αποκατάσταση της ζημίας που υποστηρίζει ότι υπέστη λόγω της φερόμενης ως παράνομης συμπεριφοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) στο πλαίσιο της αποβολής της από τη σύμβαση παροχής υπηρεσιών με στοιχεία αναφοράς TR2010/0311.01-02/001.

2. Η εν λόγω αίτηση αναιρέσεως εγείρει ένα σημαντικό ζήτημα σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η OLAF διενεργεί τις εξωτερικές της έρευνες και, ειδικότερα, σχετικά με τα όρια των ψηφιακών εγκληματολογικών επιχειρήσεων. Επίσης, παρέχει την ευκαιρία να αποσαφηνιστούν οι συνέπειες των δεσμεύσεων που αναλαμβάνει η OLAF κατά την έναρξη ενός επιτόπιου ελέγχου, υπό το πρίσμα της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και του πεδίου εφαρμογής του δικαιώματος ακροάσεως, στο πλαίσιο διαδικασίας στην οποία μετέχουν πλείονες αρχές, όπως η OLAF, η Επιτροπή και μια εθνική αρχή.

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

3. Επομένως, δεν πρέπει να υποτιμηθεί η σημασία της απόφασης που θα εκδώσει το Δικαστήριο στο πλαίσιο της παρούσας αναιρετικής διαδικασίας για τη μελλοντική διοικητική πρακτική της OLAF κατά τη διεξαγωγή εξωτερικών ερευνών. Ωστόσο, πριν εξεταστούν τα νομικά ζητήματα που τίθενται στο πλαίσιο της υπό εξέταση αίτησης αναιρέσεως, πρέπει προηγουμένως να παρατεθεί το κρίσιμο νομικό πλαίσιο.

## II. Το νομικό πλαίσιο

### A. Ο κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) 2185/96

4. Το άρθρο 4 του κανονισμού (Ευρατόμ, ΕΚ) 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες[2], ορίζει τα εξής:

«Οι επιτόπιοι έλεγχοι και εξακριβώσεις προετοιμάζονται και διενεργούνται από την Επιτροπή σε στενή συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους, οι οποίες ενημερώνονται εγκαίρως για το αντικείμενο, το σκοπό και τη νομική βάση των ελέγχων και εξακριβώσεων, ούτως ώστε να μπορούν να παράσχουν κάθε αναγκαία βοήθεια. Για το σκοπό αυτό, οι υπάλληλοι του συγκεκριμένου κράτους μέλους μπορούν να συμμετέχουν στους επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις.

Επιπλέον, εάν το συγκεκριμένο κράτος μέλος το επιθυμεί, οι επιτόπιοι έλεγχοι και εξακριβώσεις διενεργούνται από κοινού από την Επιτροπή και από τις αρμόδιες αρχές του.»

5. Το άρθρο 7 του κανονισμού 2185/96 διευκρινίζει τις δυνατότητες που έχουν οι ελεγκτές της Επιτροπής στο πλαίσιο των επιτόπιων ελέγχων και εξακριβώσεων που διενεργούν. Η εν λόγω διάταξη έχει ως εξής:

«1. Οι ελεγκτές της Επιτροπής έχουν πρόσβαση, υπό τους ίδιους όρους όπως και οι εθνικοί διοικητικοί ελεγκτές και τηρουμένων των εθνικών νομοθεσιών, σε όλες τις πληροφορίες και την τεκμηρίωση που έχουν σχέση με τις υπό εξέταση πράξεις, και απαιτούνται για την ομαλή διεξαγωγή των επιτοπίων ελέγχων και εξακριβώσεων. Μπορούν να χρησιμοποιούν τα ίδια υλικά μέσα ελέγχου με τους εθνικούς διοικητικούς ελεγκτές, και ιδίως να λαμβάνουν αντίγραφα των ενδεδειγμένων εγγράφων.

Οι επιτόπιοι έλεγχοι και εξακριβώσεις μπορούν, ιδίως, να αφορούν:

– επαγγελματικά βιβλία και έγγραφα, όπως τιμολόγια, συγγραφές υποχρεώσεων, καταστάσεις μισθοδοσίας, βιβλία παρακολούθησης εργασιών, αποσπάσματα τραπεζικών λογαριασμών των οικονομικών φορέων,

– ηλεκτρονικά δεδομένα,

– συστήματα και μεθόδους παραγωγής, συσκευασίας και αποστολής,

– υλικό έλεγχο της φύσης και του όγκου των εμπορευμάτων ή των διεξαγομένων ενεργειών,

[2] ΕΕ 1996, L 292, σ. 2.

– δειγματοληψία και επαλήθευση δειγμάτων,

– πορεία των χρηματοδοτούμενων εργασιών και επενδύσεων, χρησιμοποίηση και σκοπό των πραγματοποιηθεισών επενδύσεων,

– δημοσιονομικά και λογιστικά έγγραφα,

– οικονομική και τεχνική εκτέλεση των επιδοτούμενων σχεδίων.

2. Εάν χρειασθεί, εναπόκειται στα κράτη μέλη να λάβουν, εάν το ζητήσει η Επιτροπή, τα κατάλληλα συντηρητικά μέτρα που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία, ιδίως προκειμένου να διασφαλίζονται τα αποδεικτικά στοιχεία.»

## Β. Ο κανονισμός (ΕΚ) 718/2007

6. Το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 718/2007 της Επιτροπής, της 12ης Ιουνίου 2007, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1085/2006 του Συμβουλίου για τη θέσπιση μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ)[3], ορίζει τα εξής:

«Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στις παραγράφους 2, 3 και 4, για την υλοποίηση της βοήθειας στο πλαίσιο του κανονισμού ΜΠΒ εφαρμόζεται η αποκεντρωμένη διαχείριση, με την οποία η Επιτροπή αναθέτει τη διαχείριση ορισμένων ενεργειών στη δικαιούχο χώρα, διατηρώντας την τελική γενική ευθύνη για την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού σύμφωνα με το άρθρο 53γ του [κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 1605/2002 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2002, για τη θέσπιση του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ 2002, L 248, σ. 1),] και τις σχετικές διατάξεις των συνθηκών ΕΚ.»

7. Το άρθρο 21, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Η δικαιούχος χώρα ορίζει τους εξής φορείς και αρχές:

[…]

στ) επιχειρησιακή δομή ανά συνιστώσα ή πρόγραμμα ΜΠΒ·

[…]».

8. Το άρθρο 28 του κανονισμού 718/2007, το οποίο επιγράφεται «Καθήκοντα και αρμοδιότητες της επιχειρησιακής δομής», ορίζει στις παραγράφους 1 και 2 τα εξής:

«1. Για κάθε συνιστώσα ή πρόγραμμα ΜΠΒ, θεσπίζεται μία επιχειρησιακή δομή για τη διαχείριση και την υλοποίηση της βοήθειας στο πλαίσιο του κανονισμού ΜΠΒ.

Η επιχειρησιακή δομή αποτελεί φορέα ή σύνολο φορέων στο πλαίσιο της διοίκησης της δικαιούχου χώρας.

[3] ΕΕ 2007, L 170, σ. 1.

2. Η επιχειρησιακή δομή είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και την υλοποίηση του σχετικού προγράμματος ή προγραμμάτων σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. […]»

## Γ. Ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 883/2013

9. Το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου[4], αφορά τις εξωτερικές έρευνες που πραγματοποιούνται από την OLAF. Ορίζει τα εξής:

«1. Η [OLAF] ασκεί την εξουσία η οποία έχει ανατεθεί στην Επιτροπή με τον [κανονισμό 2185/96] να διενεργεί επιτόπου ελέγχους και εξακριβώσεις στα κράτη μέλη και, σύμφωνα με τις ισχύουσες συμφωνίες συνεργασίας και αμοιβαίας συνδρομής και κάθε άλλο ισχύον νομικό μέσο, σε τρίτες χώρες και σε εγκαταστάσεις διεθνών οργανισμών.

[…]

2. Για να τεκμηριωθεί η ύπαρξη απάτης, διαφθοράς ή κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης σχετικά με σύμβαση ή απόφαση επιχορήγησης ή σύμβαση που αφορά χρηματοδότηση της Ένωσης, η [OLAF] μπορεί, σύμφωνα με τις διατάξεις και τις διαδικασίες του [κανονισμού 2185/96], να διενεργεί επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις σε οικονομικούς φορείς.

3. Κατά τη διάρκεια των επιτόπιων ελέγχων και εξακριβώσεων, οι υπάλληλοι της Υπηρεσίας ενεργούν, κατά το εφαρμοστέο δίκαιο της Ένωσης, σύμφωνα με τους κανόνες και τις πρακτικές του οικείου κράτους μέλους, καθώς και με τις διαδικαστικές εγγυήσεις που προβλέπει ο παρών κανονισμός.

Μετά από αίτημα της [OLAF], η αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους παρέχει στους υπαλλήλους της [OLAF] την απαιτούμενη συνδρομή για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων τους, όπως εξειδικεύονται στη γραπτή εξουσιοδότηση του άρθρου 7 παράγραφος 2. Αν για την εν λόγω συνδρομή απαιτείται έγκριση δικαστικής αρχής σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες, υποβάλλεται σχετική αίτηση.

Το οικείο κράτος μέλος μεριμνά ώστε, σύμφωνα με τον [κανονισμό 2185/96], οι υπάλληλοι της [OLAF] να έχουν πρόσβαση, υπό τις αυτές συνθήκες και προϋποθέσεις με τις αρμόδιες αρχές του και σύμφωνα με τις διατάξεις του εθνικού του δικαίου, σε κάθε πληροφορία και έγγραφο που αφορούν την ερευνώμενη υπόθεση και αποδεικνύονται αναγκαίες για την ορθή και αποτελεσματική διεξαγωγή των επιτόπιων ελέγχων και εξακριβώσεων.

[…]»

[4] ΕΕ 2013, L 248, σ. 1.

## Δ. Οι κατευθυντήριες γραμμές για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις

10. Οι κατευθυντήριες γραμμές για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις) περιέχουν εσωτερικούς κανόνες της OLAF τους οποίους πρέπει να τηρεί το προσωπικό της OLAF στο πλαίσιο του εντοπισμού, της απόκτησης, της απεικόνισης, της συλλογής, της ανάλυσης και της διαφύλαξης ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων. Προορίζονται να θέσουν σε εφαρμογή, μεταξύ άλλων, το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96 και είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο της OLAF.

11. Το άρθρο 4 των κατευθυντήριων γραμμών για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις επιγράφεται «Διεξαγωγή ψηφιακών εγκληματολογικών επιχειρήσεων – γενική διαδικασία». Έχει ως εξής:

«[…]

4.3. Κατά την έναρξη της ψηφιακής εγκληματολογικής επιχείρησης, ο DES [(τεχνικός ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων του προσωπικού της OLAF)] α) καταγράφει και φωτογραφίζει όλους τους ψηφιακούς φορείς που θα αποτελέσουν αντικείμενο της εγκληματολογικής επιχείρησης, καθώς και τον περιβάλλοντα χώρο και τη διαρρύθμισή του· β) απογράφει τους ψηφιακούς φορείς. Ο κατάλογος απογραφής πρέπει να συμπεριληφθεί στην "έκθεση ψηφιακής εγκληματολογικής επιχείρησης", στην οποία πρέπει επίσης να επισυναφθούν οι φωτογραφίες.

4.4. Γενικότερα, ο DES πρέπει να προβαίνει σε πλήρη ψηφιακή εγκληματολογική απόκτηση όσον αφορά τις συσκευές που μνημονεύονται στο άρθρο 4.3. Εφόσον είναι εφικτό, ο DES και ο ελεγκτής εξετάζουν από κοινού τις εν λόγω συσκευές, προκειμένου να κρίνουν αν ενδέχεται να περιέχουν δεδομένα δυνητικώς κρίσιμα για την έρευνα και αν ενδείκνυται μερική εγκληματολογική απόκτηση. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, ο DES μπορεί, εναλλακτικά, να προβεί σε μερική εγκληματολογική απόκτηση των δεδομένων. Στο πλαίσιο της απόκτησης της ψηφιακής εγκληματολογικής εικόνας, καταγράφεται μια σύντομη περιγραφή του περιεχομένου, καθώς και ο αριθμός αναφοράς της υπόθεσης, τον οποίο προσθέτει ο DES.

[…]»

12. Το άρθρο 8 των κατευθυντήριων γραμμών για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις επιγράφεται «Εξέταση των δεδομένων που συλλέγονται στο πλαίσιο ψηφιακής εγκληματολογικής επιχείρησης». Η εν λόγω διάταξη έχει ως εξής:

«8.1 Αμέσως μετά την επιστροφή από την ψηφιακή εγκληματολογική επιχείρηση, ο DES δημιουργεί δύο αντίγραφα ασφαλείας της ψηφιακής εγκληματολογικής εικόνας σε ταινία και τα τοποθετεί σε σφραγισμένους φακέλους με μοναδικούς αριθμούς αναγνώρισης. […]

8.2 Ο DES διαβιβάζει την ψηφιακή εγκληματολογική εικόνα στον εξυπηρετητή εγκληματολογικών φακέλων στο εγκληματολογικό εργαστήριο. Ο φάκελος που διαβιβάζεται κατ' αυτόν τον τρόπο αποτελεί τον φάκελο εγκληματολογικής εργασίας. Ο DES οφείλει να ενημερώνει τον ελεγκτή, μόλις είναι έτοιμος ο φάκελος εγκληματολογικής εργασίας.

[…]

8.4 Όταν είναι διαθέσιμος ο φάκελος εγκληματολογικής εργασίας, ο ελεγκτής υποβάλλει γραπτά αιτήματα μέσω του CMS Intelligence Request Module [Λογισμικού υποβολής αιτημάτων παροχής πληροφοριών του Συστήματος Διαχείρισης Υποθέσεων], προκειμένου να ευρετηριαστεί ο φάκελος εγκληματολογικής εργασίας και να λάβει, αναλόγως των αναγκών, τη βοήθεια του DES ή του επιχειρησιακού αναλυτή για τον εντοπισμό των κρίσιμων για την έρευνα δεδομένων. Το τελευταίο αυτό αίτημα πρέπει να περιγράφει τον σκοπό της έρευνας και το είδος των αποδεικτικών στοιχείων και/ή αποδείξεων που αναζητεί ο ελεγκτής. Σε απάντηση του γραπτού αιτήματος του ελεγκτή και σε συνεργασία με αυτόν, ο DES αντλεί τα δεδομένα που πληρούν τα κριτήρια αναζήτησης από τον ψηφιακό φάκελο εγκληματολογικής εργασίας, παρέχοντας στον ελεγκτή πρόσβαση μόνο για ανάγνωση.

8.5 Η αναζήτηση δυνητικών αποδεικτικών στοιχείων αποτελεί δυναμική διαδικασία και μπορεί να περιλαμβάνει πλείονες διαδοχικές επαναλήψεις. Η διαδικασία έρευνας μπορεί να περιλαμβάνει την αναζήτηση για ίχνη διαγραφέντων δεδομένων σε ελεύθερο χώρο, τον καθορισμό λέξεων-κλειδιών προς αναζήτηση ή τη διενέργεια πιο περίπλοκων ερευνών, όπως την αναζήτηση ειδικών εκφράσεων ή χρονολογιών.

8.6 Ο ελεγκτής εντοπίζει, υπό την καθοδήγηση του DES, τις δυνητικά κρίσιμες πληροφορίες χρησιμοποιώντας τις εγκαταστάσεις του εγκληματολογικού εργαστηρίου. Ο ελεγκτής μπορεί επίσης να ζητήσει από τον DES να εκτυπώσει τα κρίσιμα στοιχεία ή να δημιουργήσει ηλεκτρονικά αντίγραφά τους, τα οποία πρέπει να επισυνάπτονται στον αντίστοιχο φάκελο του CMS. Κάθε τέτοια διαβίβαση δεδομένων από το εγκληματολογικό εργαστήριο προς τον ελεγκτή πρέπει να καταχωρίζεται στο CMS Intelligence Request Module, προκειμένου να διαφυλαχθεί η αλληλουχία των αποδείξεων.

8.7 Μετά το πέρας της εξέτασης του ψηφιακού φακέλου εγκληματολογικής εργασίας σε συνάρτηση με το αίτημα παροχής πληροφοριών που υπέβαλε ο ελεγκτής, ο DES συντάσσει "έκθεση ψηφιακής εγκληματολογικής εξέτασης", στην οποία συνοψίζονται τα αποτελέσματα των πραγματοποιηθεισών ενεργειών εγκληματολογικής έρευνας και απαριθμούνται οι πληροφορίες που παρασχέθηκαν στον ελεγκτή. Η έκθεση αυτή πρέπει να επισυναφθεί στον αντίστοιχο φάκελο του CMS.

8.8 Μετά το πέρας της ανάλυσης, ο επιχειρησιακός αναλυτής συντάσσει μια "έκθεση επιχειρησιακής ανάλυσης" σχετικά με τα δεδομένα που αντλήθηκαν από τον ψηφιακό φάκελο εγκληματολογικής εργασίας και τα εξαχθέντα αποτελέσματα. Η έκθεση αυτή πρέπει να επισυναφθεί στον αντίστοιχο φάκελο του CMS.»

## III. Το ιστορικό της διαφοράς

13. Το ιστορικό της διαφοράς εκτέθηκε στις σκέψεις 1 έως 23 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Μπορεί να συνοψισθεί ως εξής.

14. Η Vialto είναι εταιρία ουγγρικού δικαίου, η οποία παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες προς επιχειρήσεις και οντότητες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα.

15. Στις 22 Απριλίου 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνήψε με τη Δημοκρατία της Τουρκίας χρηματοδοτική συμφωνία, η οποία διεπόταν από το καθεστώς της αποκεντρωμένης διαχείρισης με εκ των προτέρων έλεγχο και εντασσόταν στο εθνικό πρόγραμμα υπέρ της Δημοκρατίας της Τουρκίας, στο πλαίσιο της συνιστώσας «Παροχή βοήθειας για τη μετάβαση και για την ενίσχυση των θεσμών» του μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ), που προβλεπόταν στον κανονισμό (ΕΚ) 1085/2006 του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2006, για τη θέσπιση μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ) [5]. Ως επιχειρησιακή δομή, κατά την έννοια του άρθρου 21 του κανονισμού 718/2007, ορίστηκε η Central Finance and Contracts Unit (CFCU).

16. Στις 17 Δεκεμβρίου 2013, δημοσιεύθηκε στο Συμπλήρωμα της *Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (ΕΕ 2013/S 244-423607), με στοιχεία αναφοράς EuropeAid/132338/D/SER/TR, προκήρυξη κλειστού διαγωνισμού για την παροχή υπηρεσιών εξωτερικού ποιοτικού ελέγχου στο πλαίσιο του έργου TR2010/0311.01 «Digitization of Land Parcel Identification System» (ψηφιοποίηση του συστήματος αναγνωρίσεως αγροτεμαχίων) (στο εξής: επίμαχο έργο). Αντικείμενο του διαγωνισμού ήταν η σύναψη σύμβασης για αρχική διάρκεια 26 μηνών και με μέγιστο προϋπολογισμό 4 500 000 ευρώ. Ως αναθέτουσα αρχή οριζόταν στην προκήρυξη του διαγωνισμού η CFCU.

17. Στις 19 Σεπτεμβρίου 2014, η σύμβαση την οποία αφορούσε ο επίμαχος διαγωνισμός ανατέθηκε σε κοινοπραξία με επικεφαλής την Agrotec S.p.A. (στο εξής: κοινοπραξία) και με τη συμμετοχή πέντε μελών, μεταξύ αυτών και της αναιρεσείουσας. Η κοινοπραξία υπέγραψε με τη CFCU τη σύμβαση παροχής υπηρεσιών με στοιχεία αναφοράς TR2010/0311.01-02/001 (στο εξής: επίμαχη σύμβαση).

18. Κατόπιν έρευνας η οποία κινήθηκε, βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 883/2013, λόγω υπονοιών περί πράξεων διαφθοράς ή απάτης στο πλαίσιο του επίμαχου έργου, η OLAF αποφάσισε να προβεί σε ελέγχους και εξακριβώσεις στις εγκαταστάσεις της αναιρεσείουσας (στο εξής: επιτόπιος έλεγχος).

19. Στις 7 Απριλίου 2016 η OLAF εξέδωσε δύο εντάλματα με τα οποία ορίζονταν οι υπάλληλοι που θα διενεργούσαν επιτόπιο έλεγχο και ψηφιακή εγκληματολογική επιχείρηση. Σύμφωνα με τα εντάλματα αυτά προβλεπόταν ότι σκοπός του επιτόπιου ελέγχου ήταν να συγκεντρωθούν όσα αποδεικτικά στοιχεία είχε στην κατοχή της η αναιρεσείουσα σχετικά με την πιθανή ανάμιξή της στις πράξεις διαφθοράς ή απάτης οι οποίες φέρονται να διαπράχθηκαν στο πλαίσιο του επίμαχου έργου. Η ψηφιακή εγκληματολογική επιχείρηση αποσκοπούσε, ειδικότερα, στη συλλογή εγκληματολογικών αντιγράφων από όλες τις ψηφιακές συσκευές της αναιρεσείουσας οι οποίες είχαν χρησιμοποιηθεί για τη διαχείριση του επίμαχου έργου, όπως από επιτραπέζιους υπολογιστές, φορητούς υπολογιστές, ταμπλέτες, εξωτερικές ή φορητές συσκευές αποθήκευσης, κινητά τηλέφωνα και άλλες συσκευές που θα μπορούσαν να έχουν σημασία για την έρευνα, εξυπηρετητές ανταλλαγής δεδομένων και ανταλλαγής αρχείων, ηλεκτρονική αλληλογραφία μεταξύ της αναιρεσείουσας και των υπαλλήλων της, καθώς και λειτουργικές ηλεκτρονικές ταχυδρομικές θυρίδες που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο της έρευνας.

20. Ο επιτόπιος έλεγχος και η ψηφιακή εγκληματολογική επιχείρηση πραγματοποιήθηκαν από τις 12 έως τις 14 Απριλίου 2016. Η OLAF συνέταξε εκθέσεις για καθεμία από τις ημέρες του ελέγχου. Στην έκθεση ελέγχου για την ημέρα της 14ης Απριλίου 2016 σημειώθηκε ότι η αναιρεσείουσα αρνήθηκε να παράσχει στην OLAF ορισμένες πληροφορίες. Η αναιρεσείουσα υπέγραψε καθεμία από τις εκθέσεις αυτές, διατυπώνοντας, κατά περίπτωση, τα σχόλιά της.

[5] ΕΕ 2006, L 10, σ. 82.

21. Με έγγραφο της 6ης Μαΐου 2016, η αναιρεσείουσα υπέβαλε στην OLAF καταγγελία, με την οποία αμφισβητούσε ορισμένα στοιχεία που περιέχονταν στις εν λόγω εκθέσεις ή προέβαλλε αντιρρήσεις ως προς αυτά. Πιο συγκεκριμένα, ισχυρίστηκε ότι όφειλε μεν να συνεργαστεί με την OLAF, αλλά μόνον εντός των ορίων του αντικειμένου της έρευνας που διεξήγε η τελευταία, όσον αφορά δηλαδή τη χρηματοδότηση του επίμαχου έργου, και ότι, κατά συνέπεια, ήταν υποχρεωμένη να θέσει στη διάθεση της OLAF μόνον όσες πληροφορίες σχετίζονταν με το αντικείμενο της έρευνας αυτής. Επιπλέον, η αναιρεσείουσα ζήτησε από την OLAF να λάβει τα κατάλληλα μέτρα σε σχέση με τη μη τήρηση ορισμένων διαδικαστικών εγγυήσεων εκ μέρους των υπαλλήλων της κατά τον επιτόπιο έλεγχο. Η OLAF βεβαίωσε ότι παρέλαβε την καταγγελία αυτή στις 18 Μαΐου 2016.

22. Με έγγραφο της 8ης Ιουλίου 2016, η OLAF απάντησε στην καταγγελία της αναιρεσείουσας. Αφού συνόψισε τις αιτιάσεις της αναιρεσείουσας και υπενθύμισε το εύρος της εξουσίας έρευνας που διαθέτει η ίδια, υποστήριξε ότι οι ελεγκτές της είχαν το δικαίωμα να λάβουν ψηφιακές εγκληματολογικές εικόνες των σκληρών δίσκων της αναιρεσείουσας και ότι ο επιτόπιος έλεγχος είχε τερματιστεί λόγω της έλλειψης συνεργασίας εκ μέρους της τελευταίας. Ειδικότερα, η αναιρεσείουσα, αφενός, δεν είχε επιτρέψει στους υπαλλήλους της OLAF να πάρουν μαζί τους αντίγραφο των προεπιλεγμένων πληροφοριών και, ως εκ τούτου, των ψηφιακών εγκληματολογικών εικόνων που δημιουργήθηκαν και, αφετέρου, δεν είχε παράσχει τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες οι οποίες της ζητήθηκαν. Η OLAF προσέθεσε ότι το άρθρο 339 ΣΛΕΕ και το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2013 διασφαλίζουν την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που συλλέγονται. Κατέληξε επομένως στο συμπέρασμα ότι αφενός οι υπάλληλοί της είχαν τηρήσει τα όρια των εξουσιών τους κατά τη διεξαγωγή του επιτόπιου ελέγχου και αφετέρου ότι η προστασία του επιχειρηματικού απορρήτου της αναιρεσείουσας δεν συνιστούσε θεμιτό λόγο ικανό να εμποδίσει τις έρευνές τους. Η OLAF συνήγαγε εκ των ανωτέρω ότι κατά τον επιτόπιο έλεγχο δεν προσβλήθηκαν με κανέναν τρόπο τα διαδικαστικά δικαιώματα της αναιρεσείουσας.

23. Με έγγραφο της 14ης Σεπτεμβρίου 2016, η OLAF ενημέρωσε την αναιρεσείουσα ότι θεωρούνταν ενδιαφερόμενο πρόσωπο το οποίο αφορούσε η έρευνα σχετικά με τις υπόνοιες που υπήρχαν περί διαφθοράς ή απάτης στο πλαίσιο του επίμαχου έργου. Ως εκ τούτου, η OLAF την κάλεσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της εντός προθεσμίας δέκα ημερών.

24. Με έγγραφο της 23ης Σεπτεμβρίου 2016, η αναιρεσείουσα υπέβαλε στην OLAF τις παρατηρήσεις της και ισχυρίστηκε ότι η συμπεριφορά της ήταν σύμφωνη με τους ισχύοντες κανόνες και ότι τήρησε όλους τους όρους προκειμένου να εξασφαλίσει στην OLAF νόμιμη πρόσβαση στα δεδομένα της. Δήλωσε πρόθυμη να εξακολουθήσει να συνεργάζεται με την OLAF και να της παράσχει πρόσβαση σε κάθε σχετικό δεδομένο το οποίο θα μπορούσε να συλλεγεί για τους σκοπούς της έρευνάς της.

25. Με έγγραφο της 29ης Σεπτεμβρίου 2016, η CFCU ενημέρωσε την εταιρία Agrotec ότι είχε διεξαχθεί επιτόπιος έλεγχος στις εγκαταστάσεις της αναιρεσείουσας και ότι η τελευταία δεν είχε επιτρέψει στην OLAF πρόσβαση σε ορισμένες πληροφορίες τις οποίες είχε ζητήσει για να ολοκληρώσει την έρευνά της. Προσέθεσε ότι, κατά την άποψη της OLAF, η συμπεριφορά της αναιρεσείουσας στοιχειοθετούσε παράβαση του άρθρου 25 των γενικών όρων της επίμαχης σύμβασης (στο εξής: γενικοί όροι) και ότι εξέταζε το ζήτημα με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής. Τέλος, υποστηρίζοντας ότι, με βάση τους γενικούς όρους, η Agrotec ήταν ο μοναδικός συνομιλητής της για όλα τα συμβατικά και χρηματοοικονομικά ζητήματα, η CFCU πληροφόρησε την εταιρία αυτή ότι, κατά συνέπεια, ανέστελλε τις πληρωμές των τιμολογίων που της είχαν αποσταλεί, τουλάχιστον μέχρι το πέρας της έρευνας της OLAF.

26. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 η Agrotec διαβίβασε στην αναιρεσείουσα το έγγραφο της CFCU που είχε παραλάβει την προηγουμένη. Κάλεσε τη Vialto αφενός να αποσαφηνίσει αμέσως την κατάσταση με την OLAF και αφετέρου να την ενημερώσει, όπως και τα λοιπά μέλη της κοινοπραξίας, για την ύπαρξη οποιασδήποτε παράβασης εκ μέρους της, η οποία είχε οδηγήσει στην κίνηση έρευνας από την OLAF. Η Agrotec προσέθεσε ότι επιφυλασσόταν του δικαιώματός της να λάβει τα αναγκαία μέτρα, ιδίως στις σχέσεις της με τη CFCU, για να προστατεύσει τα συμφέροντά της από τυχόν ενέργειες της αναιρεσείουσας οι οποίες δεν συμβιβάζονταν με τη μεταξύ τους συμφωνία συνεργασίας.

27. Με έγγραφο της 4ης Οκτωβρίου 2016, η αναιρεσείουσα ενημέρωσε την Agrotec σχετικά με την πρόοδο της έρευνας που διεξήγε η OLAF ως προς αυτήν και της διαβίβασε την αλληλογραφία την οποία είχε με την OLAF. Επιπλέον, η αναιρεσείουσα γνωστοποίησε στην Agrotec τους λόγους για τους οποίους θεωρούσε ότι, λαμβανομένων υπόψη των γενικών όρων, δεν ήταν νόμιμη η απόφαση της CFCU να αναστείλει τις πληρωμές που αφορούσαν την επίμαχη σύμβαση.

28. Με έγγραφο της 6ης Οκτωβρίου 2016, η CFCU πληροφόρησε την Agrotec ότι η OLAF την είχε ενημερώσει για την έρευνα που διενεργούσε και ότι, δεδομένου ότι τα μέτρα τα οποία επρόκειτο να ληφθούν έναντι της αναιρεσείουσας δεν είχαν ακόμη καθοριστεί, η Επιτροπή της συνέστησε να αναστείλει το σύνολο των πληρωμών προς την κοινοπραξία έως το πέρας της έρευνας της OLAF.

29. Με έγγραφο της 13ης Οκτωβρίου 2016, η Γενική Διεύθυνση «Γειτονίας και Διαπραγματεύσεων για τη Διεύρυνση» της Επιτροπής (στο εξής: ΓΔ «Διεύρυνση») ενημέρωσε τη CFCU για την άρνηση της αναιρεσείουσας, κατά παράβαση του άρθρου 25 των γενικών όρων, να συνεργαστεί στην έρευνα της OLAF και την κάλεσε να λάβει τα αναγκαία μέτρα κατ' εφαρμογήν των ως άνω γενικών όρων και, στο πλαίσιο αυτό, να εξετάσει ως ένα εκ των πιθανών μέτρων την αναστολή εκτέλεσης της επίμαχης σύμβασης ή του μέρους της σύμβασης που εκτελούνταν από την αναιρεσείουσα, βάσει των άρθρων 25 και 35 των γενικών όρων. Προσέθεσε ότι, κατά την εκτίμησή της, τα ποσά που είχαν καταβληθεί στην αναιρεσείουσα στο πλαίσιο της επίμαχης σύμβασης δεν ήταν επιλέξιμα για χρηματοδότηση από την Ένωση και κάλεσε τη CFCU να καθορίσει επακριβώς τα ποσά αυτά.

30. Με έγγραφο της 9ης Νοεμβρίου 2016, η OLAF ενημέρωσε την αναιρεσείουσα για την περάτωση της έρευνάς της, για την υποβολή της τελικής έκθεσης της έρευνάς της στη ΓΔ «Διεύρυνση» και για τις συστάσεις της προς την εν λόγω ΓΔ να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση της εφαρμογής των διαδικασιών και της επιβολής των κυρώσεων που απορρέουν από τη σοβαρή παραβίαση των γενικών όρων εκ μέρους της αναιρεσείουσας.

31. Με έγγραφο της 11ης Νοεμβρίου 2016, η CFCU ενημέρωσε την Agrotec για την περάτωση της έρευνας της OLAF και για το πόρισμα της τελευταίας ότι η αναιρεσείουσα είχε παραβεί το άρθρο 25 των γενικών όρων. Η CFCU ενημέρωσε επίσης την Agrotec για την απόφασή της να αποβάλει την αναιρεσείουσα από την επίμαχη σύμβαση, ως προς όλες τις πτυχές της, και να συνεχίσει την εκτέλεσή της, αντί να την αναστείλει πλήρως, όπως της είχε συστήσει, ως ένα εκ των πιθανών μέτρων, η ΓΔ «Διεύρυνση». Ως εκ τούτου, η CFCU ζήτησε από την Agrotec να θέσει αμέσως τέρμα στις δραστηριότητες της αναιρεσείουσας, από τις 11 Νοεμβρίου 2016, και να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για την αποβολή της από την κοινοπραξία, ήτοι να καταρτίσει προσάρτημα στην επίμαχη σύμβαση.

32. Στις 17 Νοεμβρίου 2016 υπογράφηκε μεταξύ της Agrotec και των μελών της κοινοπραξίας, πλην της αναιρεσείουσας, προσάρτημα στη συμφωνία συνεργασίας τους, με αντικείμενο τη νέα κατανομή καθηκόντων μεταξύ των μελών αυτών. Με ηλεκτρονικό μήνυμα της 5ης Δεκεμβρίου 2016 προς τη CFCU, η αναιρεσείουσα προέβαλε αντιρρήσεις για την αποβολή της από την επίμαχη σύμβαση. Η CFCU απέρριψε τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας με έγγραφο της 10ης Ιανουαρίου 2017. Στις 13 Δεκεμβρίου 2016 υπογράφηκε μεταξύ της CFCU και της Agrotec προσάρτημα στην επίμαχη σύμβαση με αντικείμενο τη διαγραφή της αναιρεσείουσας από τον κατάλογο μελών της κοινοπραξίας και τις συνέπειες της διαγραφής αυτής, ιδίως από χρηματοοικονομικής απόψεως.

33. Με έγγραφο της 6ης Ιανουαρίου 2017, η CFCU ενημέρωσε την Agrotec ότι το ποσό που αντιστοιχούσε στη συμμετοχή της αναιρεσείουσας στην εκτέλεση της επίμαχης σύμβασης ανερχόταν σε 182 350,75 ευρώ και ότι το ποσό αυτό, λόγω της αθέτησης από την αναιρεσείουσα των συμβατικών της υποχρεώσεων, δεν ήταν επιλέξιμο για χρηματοδότηση από την Ένωση.

## IV. Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

34. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 7 Σεπτεμβρίου 2017, η Vialto άσκησε αγωγή με την οποία ζητούσε να υποχρεωθεί η Επιτροπή να της καταβάλει το ποσό των 320 944,56 ευρώ προς αποκατάσταση της υλικής ζημίας και το ποσό των 150 000 ευρώ προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης, πλέον τόκων, λόγω της φερόμενης παράνομης συμπεριφοράς της Επιτροπής και της OLAF στο πλαίσιο της αποβολής της από την επίμαχη σύμβαση.

35. Προς στήριξη της αγωγής της, η Vialto προέβαλε δύο ισχυρισμούς σχετικά με τον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς της OLAF, υποστηρίζοντας ότι υπήρξε, κατά πρώτον, παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96 και, αφετέρου, προσβολή του δικαιώματος χρηστής διοίκησης και παραβίαση της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων, της αρχής της αναλογικότητας και της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Επιπλέον, η Vialto προέβαλε αιτίαση σχετικά με τον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς της Επιτροπής, υποστηρίζοντας ότι υπήρξε προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως.

36. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση που διεξήχθη ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η Vialto παραιτήθηκε από την αξίωση για αποκατάσταση της υλικής ζημίας και μείωσε το ποσό που ζητεί προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που ισχυρίζεται ότι υπέστη σε 25 000 ευρώ, πλέον τόκων.

37. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο, αφού έκρινε ότι η Επιτροπή κακώς αμφισβήτησε την αρμοδιότητά του και, για τον λόγο αυτό, το παραδεκτό της αγωγής, απέρριψε το σύνολο των αιτιάσεων που προέβαλε η Vialto σχετικά με τον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς της OLAF και της Επιτροπής και, ως εκ τούτου, την αγωγή στο σύνολό της.

38. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε κατ' αρχάς ότι τα δεδομένα στα οποία οι υπάλληλοι της OLAF ζήτησαν πρόσβαση, στην υπό κρίση υπόθεση, μπορούν να θεωρηθούν ότι είχαν σημασία στο πλαίσιο της έρευνας της OLAF και ότι η δημιουργία ψηφιακής εγκληματολογικής εικόνας εμπίπτει στις εξουσίες που ανατίθενται στην Επιτροπή από το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96. Στη συνέχεια, έκρινε ότι οι υπάλληλοι της OLAF, ζητώντας από τη Vialto να τους επιτρέψει την πρόσβαση στα δεδομένα αυτά, προκειμένου να τα αναλύσουν, ουδόλως παρέβησαν τη διάταξη αυτή.

39. Επίσης, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τα επιχειρήματα της Vialto περί προσβολής από την OLAF του δικαιώματος χρηστής διοίκησης και παραβίασης, εκ μέρους της, της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων, της αρχής της αναλογικότητας και της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Όσον αφορά την τελευταία, αφού υπενθύμισε τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να μπορεί ένας πολίτης να την επικαλεστεί, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, μόνον κατόπιν της άρνησης της Vialto να δεχτεί τη νόμιμη αίτηση της OLAF για συλλογή δεδομένων, οι υπάλληλοι της OLAF συμφώνησαν να παρεκκλίνουν από τη διαδικασία που προβλέπεται στις κατευθυντήριες γραμμές για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις, τόσο ως προς τον τόπο απόκτησης και επεξεργασίας των δεδομένων όσο και ως προς τον φορέα αποθήκευσης που χρησιμοποιήθηκε στο πλαίσιο αυτό.

40. Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την αιτίαση της Vialto σχετικά με την προσβολή από την Επιτροπή του δικαιώματός της ακροάσεως, κρίνοντας αφενός ότι η Vialto είχε υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί του επιτόπιου ελέγχου με έγγραφα που απηύθυνε στην OLAF και αφετέρου ότι η απόφαση με την οποία η Vialto αποβλήθηκε από την επίμαχη σύμβαση ελήφθη από τη CFCU, χωρίς η ΓΔ «Διεύρυνση» να έχει λάβει επί του ζητήματος οποιαδήποτε θέση που να δεσμεύει τη CFCU.

## V. Τα αιτήματα των διαδίκων και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

41. Με την υπό εξέταση αίτηση αναιρέσεως, η Vialto ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα της παρούσας διαδικασίας και της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

42. Η Vialto διευκρινίζει ότι, σε περίπτωση που το Δικαστήριο αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, επαφίεται στην κρίση του όσον αφορά την αναπομπή της υπόθεσης στο Γενικό Δικαστήριο, προκειμένου αυτό να αποφανθεί.

43. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως ως αβάσιμη·

– να καταδικάσει τη Vialto στα δικαστικά έξοδα.

## VI. Η αίτηση αναιρέσεως

44. Η αναιρεσείουσα προβάλλει τρεις λόγους αναιρέσεως.

45. Κατ' αρχάς, με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η Vialto υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά και υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκ μέρους του εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96. Περαιτέρω, με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η Vialto υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο και δεν αιτιολόγησε επαρκώς την κρίση του επί του ισχυρισμού περί παραβίασης της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Τέλος, με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως,

η Vialto προβάλλει παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών και πλάνη περί το δίκαιο σε σχέση με την προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως. Εν συνεχεία, θα εξετάσω κάθε έναν από τους ανωτέρω λόγους αναιρέσεως διαδοχικά.

## Α. Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως ο οποίος αφορά παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών και πλάνη περί το δίκαιο σε σχέση με την προβαλλόμενη παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96 από την OLAF

### *1. Τα επιχειρήματα των διαδίκων*

46. Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα βάλλει κατά των σκέψεων 74, 75, 77, 79, 80 και 83 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και υποστηρίζει ότι οι σκέψεις αυτές ενέχουν πολλαπλή παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών και πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η OLAF δεν παρέβη το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96. Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως υποδιαιρείται, κατ' ουσίαν, σε τρία σκέλη.

#### *α) Το πρώτο σκέλος (σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης)*

47. Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά διττώς, υποπίπτοντας, ως εκ τούτου, σε πλάνη περί το δίκαιο.

48. Πρώτον, διατείνεται ότι η αγωγή που ασκήθηκε κατά της Επιτροπής δεν αφορούσε τη νομιμότητα της αίτησης της OLAF να της επιτραπεί η πρόσβαση στα δεδομένα που απαριθμεί το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 71 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, αλλά αφορούσε τη νομιμότητα της αίτησης της OLAF να της επιτραπεί να συλλέξει, ήτοι να αφαιρέσει και να μεταφέρει στα γραφεία της, στοιχεία που δεν είχαν σχέση με την έρευνα. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε εσφαλμένως τα πραγματικά περιστατικά και απεφάνθη επί ζητήματος που ουδέποτε τέθηκε στο πλαίσιο της υπό κρίση υπόθεσης, ήτοι επί του δικαιώματος *διεξαγωγής έρευνας* με αντικείμενο τα δεδομένα της ελεγχόμενης επιχείρησης, αντί να εξετάσει το δικαίωμα *συλλογής* δεδομένων που δεν είχαν σχέση με το αντικείμενο της έρευνας. Δεύτερον, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει, περαιτέρω, ότι η σύγχυση αυτή οδήγησε σε πλάνη περί το δίκαιο, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να ερμηνεύσει το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96 υπό την έννοια ότι δεν παρέχει ευρύ δικαίωμα έρευνας, το οποίο εφαρμόζεται σε όλα τα δεδομένα που εμπίπτουν στη διάταξη αυτή, αλλά ότι το παρεχόμενο δικαίωμα περιορίζεται, αντιθέτως, στο δικαίωμα συλλογής αποκλειστικά και μόνον των δεδομένων που έχουν σχέση με το αντικείμενο της έρευνας. Τρίτον, σε αντίθεση με όσα εκτίθενται στη σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η Vialto παρέσχε εν τέλει στην OLAF πρόσβαση –ήτοι δικαίωμα έρευνας– στις επτά κατηγορίες δεδομένων που απαριθμούνται στη σκέψη 71 της ίδιας απόφασης.

49. Η Επιτροπή συμμερίζεται το σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου και φρονεί ότι από το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96, το οποίο προβλέπει ρητώς την πρόσβαση στα δεδομένα και τη λήψη αντιγράφου τους, προκύπτει ότι η παραγωγή και η μεταφορά ψηφιακών εγκληματολογικών εικόνων στα γραφεία της OLAF εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Επιτροπής.

50. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο κατανόησε πλήρως το αντικείμενο της διαφοράς και εξέτασε αν η OLAF νομίμως ζήτησε τη συλλογή των επίδικων δεδομένων για τους σκοπούς της έρευνάς της. Εκφράζει την άποψη, πρώτον, ότι η Vialto προβαίνει σε αυθαίρετη διάκριση μεταξύ της πρόσβασης σε δεδομένα και της συλλογής τους. Στο πλαίσιο της ψηφιακής εγκληματολογικής ανάλυσης, η διάκριση αυτή είναι ανέφικτη και εσφαλμένη. Συγκεκριμένα, για να έχει η πρόσβαση αυτή πρακτική αποτελεσματικότητα, προϋποθέτει τη συλλογή των επίμαχων δεδομένων με σκοπό την επεξεργασία τους μέσω ειδικού λογισμικού. Μόνο μετά το πέρας των διαφόρων αυτών σταδίων μπορούν οι ελεγκτές της OLAF να έχουν πραγματική πρόσβαση στα επίμαχα δεδομένα. Δεύτερον, η χρήση από το Γενικό Δικαστήριο του όρου «πρόσβαση στα δεδομένα», στη σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως διαστρέβλωση των πραγματικών περιστατικών. Η πρόσβαση αυτή ζητήθηκε άμεσα για ορισμένα δεδομένα, όπως για συναλλαγές, και έμμεσα για άλλα, ήτοι για την παραγωγή ψηφιακής εγκληματολογικής εικόνας. Ωστόσο, η Vialto φέρεται να εμπόδισε την πραγματική πρόσβαση στα επίμαχα δεδομένα.

### *β) Το δεύτερο σκέλος (σκέψεις 74, 75 και 83 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης)*

51. Στο πλαίσιο του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα παραθέτει διάφορα επιχειρήματα, με τα οποία επιδιώκει να στοιχειοθετήσει πλάνη του Γενικού Δικαστηρίου σε σχέση με την εξουσία της OLAF να συλλέγει δεδομένα.

52. Πρώτον, η αναιρεσείουσα επισημαίνει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον δεν αιτιολόγησε τη διαπίστωση στην οποία προέβη στη σκέψη 74 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ότι τα δεδομένα τα οποία η OLAF ζήτησε να της δοθεί η δυνατότητα να συλλέξει ήταν σχετικά με τις επίμαχες πράξεις και ήταν απαραίτητα για την ορθή διεξαγωγή του επιτόπιου ελέγχου, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96. Δεύτερον, υποστηρίζει ότι η εν λόγω διαπίστωση είναι αυθαίρετη και, ως εκ τούτου, βαρύνεται με πλάνη περί το δίκαιο, δεδομένου ότι δεν μπορεί να προεξοφληθεί, πριν από την αναζήτηση με λέξεις-κλειδιά, ότι όλα τα δεδομένα που ζήτησε η OLAF είχαν σχέση με τις πράξεις τις οποίες αφορούσε η έρευνα και ήταν απαραίτητα για την έρευνα αυτή. Τρίτον, κατά την αναιρεσείουσα, το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά κρίνοντας, στη σκέψη 75 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Vialto απλώς αντιτάχθηκε στη συλλογή των δεδομένων αυτών σε φορείς αποθήκευσης δεδομένων οι οποίοι έπρεπε να μεταφερθούν στα γραφεία της OLAF. Ευθύς εξ αρχής και γενικώς, η Vialto αντιτάχθηκε στη συλλογή δεδομένων που δεν είχαν σχέση με το υπό έλεγχο έργο.

53. Η Επιτροπή συμμερίζεται το σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου και θεωρεί ότι η συλλογή των ζητηθέντων δεδομένων ήταν απαραίτητη για την ορθή διεξαγωγή του επιτόπιου ελέγχου.

54. Πρώτον, η διαπίστωση που παρατίθεται στη σκέψη 74 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης στηρίζεται στον χαρακτήρα των ψηφιακών εγκληματολογικών επιχειρήσεων και, ως εκ τούτου, ουδόλως είναι αυθαίρετη. Δεύτερον, η αίτηση συλλογής δεδομένων από την OLAF δεν αφορούσε το σύνολο των δεδομένων της Vialto, αλλά μόνο στοιχεία τα οποία καθορίστηκαν βάσει αντικειμενικών κριτηρίων rationae personae και rationae temporis. Η Vialto αντιλαμβάνεται εσφαλμένα τον χαρακτήρα των ψηφιακών εγκληματολογικών επιχειρήσεων καθόσον θεωρεί ότι απαιτείται αναζήτηση με λέξεις-κλειδιά πριν από τη συλλογή δεδομένων. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο έχει επιβεβαιώσει, στην απόφαση της 12ης Ιουλίου 2018, Nexans France και Nexans κατά Επιτροπής (T-449/14, EU:T:2018:456), την ορθότητα της επίμαχης μεθοδολογίας στο πλαίσιο των ελέγχων που διενεργεί η Επιτροπή στον τομέα του ανταγωνισμού δυνάμει του άρθρου 20 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την

εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101 και 102 ΣΛΕΕ][6]. Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο απλώς επισήμανε, στη σκέψη 75 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, την αντίθεση της Vialto στην αποθήκευση των δεδομένων σε φορείς αποθήκευσης οι οποίοι ακολούθως θα μεταφέρονταν στα γραφεία της OLAF, πράγμα το οποίο δεν αμφισβήτησε η Vialto.

### *γ) Το τρίτο σκέλος (σκέψεις 77 και 79 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης)*

55. Με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον απέρριψε ως αλυσιτελή τα επιχειρήματά της που στηρίζονταν στην τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου και των ρητρών των συμβάσεων που είχε συνάψει με τους εμπορικούς της εταίρους, τα οποία προέβαλε για να θεμελιώσει την εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης. Τα επιχειρήματα αυτά είναι λυσιτελή για τη στοιχειοθέτηση παράβασης του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96 από την OLAF, διότι αποδεικνύουν ότι οι επιφυλάξεις που διατύπωσε η Vialto ως προς τη συλλογή δεδομένων που δεν είχαν σχέση με την έρευνα ήταν δικαιολογημένες. Ωστόσο, βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου, η Vialto όφειλε να αποδείξει ότι η διατύπωση των εν λόγω επιφυλάξεων δεν συνιστούσε κατάχρηση δικαιώματος. Επιπλέον, διατείνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά κρίνοντας ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η OLAF την εξανάγκασε να παραβιάσει το επαγγελματικό της απόρρητο ή τους όρους των συμβάσεων που είχε συνάψει με τους εμπορικούς της εταίρους, δεδομένου ότι ουδόλως ισχυρίστηκε ότι εξαναγκάστηκε από την OLAF να ενεργήσει κατ' αυτόν τον τρόπο.

56. Αντιθέτως, η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, για τον λόγο ότι είναι αλυσιτελές και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμο.

57. Πρώτον, τα επιχειρήματα που αφορούν το επαγγελματικό απόρρητο και τις συναφείς συμβατικές ρήτρες σε σχέση με την απόδειξη ενδεχόμενης κατάχρησης δικαιώματος εκ μέρους της συνιστούν νέο ισχυρισμό και είναι, ως εκ τούτου, απαράδεκτα. Εν πάση περιπτώσει, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 78 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η επίκληση ρητρών εμπιστευτικότητας σε συμβάσεις που είχαν συναφθεί με τους εμπορικούς εταίρους της ήταν αλυσιτελής, λόγω του καθήκοντος εμπιστευτικότητας που υπέχουν οι υπάλληλοι της OLAF. Δεύτερον, όσον αφορά τη διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου ότι η OLAF δεν εξανάγκασε τη Vialto να παράσχει εμπιστευτικές πληροφορίες, η Vialto παρερμήνευσε την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, δεδομένου ότι από τη διαπίστωση αυτή απλώς συνάγεται το συμπέρασμα ότι η περαιτέρω εξέταση των ρητρών εμπιστευτικότητας ήταν περιττή.

## *2. Ανάλυση*

58. Το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως αφορά ένα ειδικότερο ζήτημα. Ωστόσο, τα δύο πρώτα σκέλη του λόγου αναιρέσεως αυτού άπτονται, κατ' ουσίαν, του ίδιου ζητήματος –ήτοι της έκτασης των εξουσιών που διαθέτει η OLAF στο πλαίσιο μιας ψηφιακής εγκληματολογικής επιχείρησης βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96– και μπορούν κάλλιστα να εξεταστούν από κοινού.

[6] ΕΕ 2003, L 1, σ. 1.

***α) Επί των πρώτων δύο σκελών του πρώτου λόγου αναιρέσεως***

59. Πριν αναλύσω το βασικό σημείο της επιχειρηματολογίας της αναιρεσείουσας στο πλαίσιο των δύο πρώτων σκελών του πρώτου λόγου αναιρέσεως, κρίνω σκόπιμο να εξετάσω –και να απορρίψω– τα επιχειρήματα σχετικά με την παραμόρφωση πραγματικών περιστατικών και την έλλειψη αιτιολογίας, τα οποία προβάλλονται στα δύο αυτά σκέλη.

*1) Παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών και έλλειψη αιτιολογίας*

60. Πρώτον, όσον αφορά τη σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε εσφαλμένως τα πραγματικά περιστατικά και απεφάνθη επί ζητήματος το οποίο ουδέποτε τέθηκε στο πλαίσιο της υπό κρίση υπόθεσης, ήτοι επί του δικαιώματος πραγματοποίησης έρευνας με αντικείμενο τα δεδομένα της Vialto, αντί να εξετάσει το δικαίωμα συλλογής δεδομένων που δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο της έρευνας.

61. Κατά τη γνώμη μου, η εν λόγω ερμηνεία της σκέψης 80 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης δεν μπορεί να θεωρηθεί ορθή υπό το πρίσμα όσων εκτίθενται στις σκέψεις 62 και 75 της ίδιας απόφασης. Αφενός, το Γενικό Δικαστήριο εκθέτει, στη σκέψη 62 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η αναιρεσείουσα προσάπτει στην OLAF ότι απαίτησε να της δοθεί η δυνατότητα να *συλλέξει* δεδομένα που δεν είχαν σχέση με την επίμαχη έρευνα, κατά παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96. Αφετέρου, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει επίσης, στη σκέψη 75 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η αναιρεσείουσα ισχυρίστηκε ότι έδωσε στους υπαλλήλους της OLAF τη δυνατότητα *πρόσβασης* σε όλα τα δεδομένα που ζητήθηκαν, αλλά αντιτάχθηκε στη *συγκέντρωση* των δεδομένων αυτών. Επομένως, από τις δύο αυτές σκέψεις προκύπτει σαφώς ότι το Γενικό Δικαστήριο κατανόησε πλήρως τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας σε σχέση με την OLAF και, ως εκ τούτου, το αντικείμενο της αγωγής της οποίας επιλήφθηκε.

62. Δεύτερον, η αναιρεσείουσα φαίνεται να έχει παρερμηνεύσει τη σκέψη 75 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Συγκεκριμένα, στην εν λόγω σκέψη, το Γενικό Δικαστήριο απλώς επισημαίνει την αντίθεση της Vialto στη συλλογή δεδομένων επί ενός φορέα αποθήκευσης ο οποίος επρόκειτο να «μεταφερθ[εί] στα γραφεία της OLAF», πράγμα το οποίο η Vialto δεν αμφισβητεί. Ωστόσο, το σημείο αυτό δεν αφορά το ζήτημα αν ο χρησιμοποιηθείς φορέας αποθήκευσης ανήκει στη Vialto.

63. Τρίτον, επισημαίνεται ότι η σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης αποτελεί το συμπέρασμα του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά την εκ μέρους του ερμηνεία του άρθρου 7 του κανονισμού 2185/96. Σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, η σκέψη αυτή δεν περιέχει καμία ρητή ή σιωπηρή αναφορά στη συμπεριφορά της Vialto. Επομένως, η σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης δεν υπαινίσσεται ότι η αναιρεσείουσα δεν παρέσχε πρόσβαση στις κατηγορίες δεδομένων που απαριθμούνται στη σκέψη 71 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Ούτε συνάγεται, επίσης, τέτοιο συμπέρασμα από τις προηγούμενες σκέψεις της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

64. Τέταρτον, η αναιρεσείουσα επικρίνει την έλλειψη αιτιολογίας προς στήριξη της διαπίστωσης στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 74 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κατά την οποία πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα δεδομένα τα οποία η OLAF ζήτησε να της δοθεί η δυνατότητα να συλλέξει ήταν σχετικά με τις επίμαχες πράξεις και απαραίτητα για την ορθή διεξαγωγή του επιτόπιου ελέγχου, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96.

65. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τη φράση «Ως εκ τούτου» στη γλώσσα διαδικασίας της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η σκέψη αυτή συνιστά ενδιάμεσο συμπέρασμα, το οποίο στηρίζεται στις προηγηθείσες παρατηρήσεις του Γενικού Δικαστηρίου και, ειδικότερα, σε εκείνες που διατυπώθηκαν στις σκέψεις 66 έως 73. Επομένως, η κρίση που περιέχεται στη σκέψη 74 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης είναι απολύτως κατανοητή και επαρκώς αιτιολογημένη.

*2) Πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96*

66. Με δύο διακριτές αιτιάσεις, η αναιρεσείουσα επικρίνει την ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96 στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο, στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, στο ειδικότερο πλαίσιο μιας ψηφιακής εγκληματολογικής επιχείρησης. Κατ' αρχάς, σε αντίθεση με την ερμηνεία που έγινε δεκτή, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να ερμηνεύσει τη διάταξη αυτή υπό την έννοια ότι δεν αφορά ένα ευρύ δικαίωμα έρευνας το οποίο εφαρμόζεται σε όλα τα δεδομένα τα οποία εμπίπτουν στη διάταξη αυτή, αλλά μόνον ένα δικαίωμα συλλογής το οποίο περιορίζεται στα δεδομένα που έχουν σχέση με το αντικείμενο της έρευνας. Επιπλέον, η εν λόγω ερμηνεία είναι επίσης αυθαίρετη, επειδή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι, στο μέτρο που δεν πραγματοποιήθηκε αναζήτηση με λέξεις-κλειδιά, όλα τα δεδομένα τα οποία ζήτησε η OLAF είχαν σχέση με τις πράξεις τις οποίες αφορούσε η έρευνα και μπορούσαν, επομένως, να συλλεγούν.

67. Είναι χρήσιμο να υπομνησθεί στο σημείο αυτό ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96 προβλέπει ότι οι ελεγκτές της Επιτροπής πρέπει, αφενός, να «έχουν *πρόσβαση*, υπό τους ίδιους όρους όπως και οι εθνικοί διοικητικοί ελεγκτές και τηρουμένων των εθνικών νομοθεσιών, σε όλες τις πληροφορίες και την τεκμηρίωση που έχουν σχέση με τις υπό εξέταση πράξεις, και απαιτούνται για την ομαλή διεξαγωγή των επιτοπίων ελέγχων και εξακριβώσεων [και, αφετέρου, να μπορούν] να *λαμβάνουν αντίγραφα* των ενδεδειγμένων εγγράφων» [7].

68. Δεν χωρεί αμφιβολία ότι οι ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις που διεξάγονται από την OLAF δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96 είναι προβληματικές [8]. Αρκεί συναφώς η αναφορά στην πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του [κανονισμού 883/2013] όσον αφορά τη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και την αποτελεσματικότητα των ερευνών της OLAF [9], καθώς και στην προηγηθείσα της εν λόγω πρότασης αξιολόγηση της εφαρμογής του κανονισμού 883/2013 [10].

69. Συγκεκριμένα, η εν λόγω αξιολόγηση καταλήγει, μεταξύ άλλων, στο συμπέρασμα ότι οι εξουσίες της OLAF σε σχέση με τη διενέργεια ψηφιακών εγκληματολογικών επιχειρήσεων δεν είναι σαφείς και συγκεκριμένες. Όπως εκτίθεται στην τελική έκθεση αξιολόγησης της εφαρμογής του κανονισμού 883/2013, οι ελλείψεις αυτές οφείλονται σε δύο παράγοντες. Ο πρώτος παράγοντας είναι ότι οι εξουσίες της OLAF να διενεργεί ψηφιακές εγκληματολογικές

7 Η υπογράμμιση δική μου.

8 Μολονότι ο κανονισμός 2185/96 αφορά τους ελεγκτές της Επιτροπής, η αρμοδιότητα αυτή ασκείται πλέον από την OLAF, βάσει του άρθρου 2 της απόφασης 1999/352 της Επιτροπής για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) (ΕΕ 1999, L 136, σ. 20) και του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2013.

9 COM(2018) 338 final.

10 Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με τίτλο «Αξιολόγηση της εφαρμογής του κανονισμού [883/2013]» [COM(2017) 589 final].

επιχειρήσεις στο πλαίσιο εξωτερικών ερευνών εξαρτώνται από τους εθνικούς κανόνες και τις εθνικές πρακτικές, που διαφέρουν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο και είτε είναι ασαφείς είτε δεν υφίστανται [11].

70. Επομένως, το πρόβλημα που διαπιστώνεται στο τμήμα αυτό της αξιολόγησης της εφαρμογής του κανονισμού 883/2013 συνίσταται, στην πραγματικότητα, στην αλληλεπίδραση μεταξύ, αφενός, του κανονισμού 2185/96 και του κανονισμού 883/2013 και, αφετέρου, του εθνικού νομοθετικού πλαισίου εντός του οποίου πραγματοποιείται η ψηφιακή εγκληματολογική επιχείρηση.

71. Ωστόσο, στην υπό κρίση υπόθεση, από την έκθεση επιτόπιου ελέγχου της Vialto της 12ης Απριλίου 2016 προκύπτει ότι, κατά την πρώτη ημέρα του ελέγχου, παρευρισκόταν ένας εκπρόσωπος της ουγγρικής Υπηρεσίας Συντονισμού της Καταπολέμησης της Απάτης (AFCOS). Επιπλέον, δεν υποστηρίζεται ότι η ψηφιακή εγκληματολογική επιχείρηση, όπως αυτή καθορίζεται στην άδεια που χορήγησε στους ελεγκτές της OLAF ο γενικός διευθυντής της, πραγματοποιήθηκε κατά παράβαση των εφαρμοστέων εθνικών κανόνων ή παρά την αντίθετη γνώμη του παρευρισκόμενου εθνικού αξιωματούχου. Υπό τις συνθήκες αυτές, το ζήτημα που τίθεται περιορίζεται, επομένως, στο να προσδιοριστεί τι είδους ψηφιακή εγκληματολογική έρευνα επιτρέπεται βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96 και μόνο.

72. Από την εξέταση της γραμματικής διατύπωσης του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96 συνάγονται δύο συμπεράσματα. Κατ' αρχάς, το δεύτερο εδάφιο της διάταξης αυτής διευκρινίζει ρητώς ότι οι επιτόπιοι έλεγχοι και οι εξακριβώσεις μπορούν να αφορούν ηλεκτρονικά δεδομένα. Επιπλέον, από το πρώτο εδάφιο της ίδιας διάταξης προκύπτει ότι τούτο συνεπάγεται κατ' ανάγκην την πρόσβαση στο σύνολο των περιλαμβανόμενων στα ηλεκτρονικά δεδομένα πληροφοριών και εγγράφων που έχουν σχέση με τις επίμαχες πράξεις και απαιτούνται για την ομαλή διεξαγωγή των επιτόπιων ελέγχων και εξακριβώσεων, καθώς και το δικαίωμα λήψης αντιγράφων των κρίσιμων εγγράφων. Επομένως, η γραμματική διατύπωση υποδηλώνει την ύπαρξη διαφοράς μεταξύ ενός δικαιώματος πρόσβασης, το οποίο, για πρακτικούς λόγους, πρέπει να είναι ευρύ, και ενός δικαιώματος λήψης αντιγράφων, το οποίο, αντιθέτως, περιορίζεται στα κρίσιμα δεδομένα μόνο. Τούτο είναι εύλογο: προκειμένου να *βρεθούν* οι κρίσιμες πληροφορίες, είναι αναγκαίο να *αναζητηθούν* παντού όπου θα μπορούσαν αυτές να βρίσκονται.

73. Η ανωτέρω ερμηνεία επιβεβαιώνεται από το πλαίσιο στο οποίο διεξάγεται ο επιτόπιος έλεγχος και από τον σκοπό του. Συγκεκριμένα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 2185/96, πρέπει να συντάσσεται έκθεση επιτόπιου ελέγχου ή εξακρίβωσης και να επισυνάπτονται σε αυτήν ως παράρτημα τα «συλλεγόμενα αποδεικτικά στοιχεία και τα δικαιολογητικά, που αναφέρονται στο άρθρο 7» του κανονισμού 2185/96. Οι ούτως συντασσόμενες εκθέσεις αποτελούν παραδεκτά αποδεικτικά στοιχεία στις διοικητικές ή δικαστικές διαδικασίες του κράτους μέλους στο οποίο η χρησιμοποίησή τους αποβαίνει αναγκαία. Ωστόσο, μόνον τα έγγραφα που αφορούν την παράβαση η οποία αποτελεί αντικείμενο διοικητικής ή ένδικης διαδικασίας –ήτοι που είναι κρίσιμα για τις διαδικασίες αυτές– μπορούν, εξ ορισμού, να αποτελέσουν παραδεκτά αποδεικτικά στοιχεία.

74. Στο πλαίσιο μιας ψηφιακής εγκληματολογικής επιχείρησης, τούτο συνεπάγεται ότι η OLAF πρέπει να έχει πρόσβαση σε όλα τα ηλεκτρονικά δεδομένα που περιέχονται στις συσκευές που καλύπτονται από την άδεια που χορηγείται από τον γενικό διευθυντή της OLAF, προκειμένου να

[11] Βλ. τελική έκθεση αξιολόγησης της εφαρμογής του κανονισμού 883/2013, 4.2.2.4. Καταληκτικές παρατηρήσεις (σ. 97 της απόδοσης στην αγγλική γλώσσα). Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 883/2013 ορίζει ρητώς ότι η OLAF μπορεί, σύμφωνα με τις διατάξεις και τις διαδικασίες του κανονισμού 2185/96, να διενεργεί επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις σε οικονομικούς φορείς.

μπορεί να εξακριβώσει ποια από τα δεδομένα αυτά έχουν σχέση με την επίμαχη πράξη. Η εξακρίβωση αυτή καθίσταται δυνατή μόνο με την απόκτηση μιας «ψηφιακής εγκληματολογικής εικόνας», η οποία ορίζεται στις κατευθυντήριες αρχές για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις ως «το εγκληματολογικό (bitwise) αντίγραφο πρωτότυπων δεδομένων που περιέχεται σε ψηφιακό φορέα αποθήκευσης […] και είναι αποθηκευμένο σε δυαδική μορφή με μοναδική τιμή κατακερματισμού» [12]. Επομένως, η εν λόγω συλλογή δεδομένων μέσω της λήψης «εικόνας-αντιγράφου» δεν πρέπει να συγχέεται με τα αντίγραφα εγγράφων που μνημονεύονται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96. Η εν λόγω ψηφιακή εγκληματολογική εικόνα είναι απαραίτητη από απόψεως τεχνολογίας πληροφοριών, επειδή με την εικόνα αυτή καθίσταται δυνατή η πραγματοποίηση των αναζητήσεων με λέξεις-κλειδιά, με τη χρήση ειδικού εγκληματολογικού λογισμικού υπολογιστή, το οποίο εντοπίζει τα δεδομένα που έχουν σχέση με το επίμαχο έργο. Μόνο μετά από αυτό το στάδιο της διαδικασίας, ήτοι αφού το λογισμικό αναγνωρίσει ορισμένα έγγραφα ως δυνητικώς κρίσιμα, έχουν οι ελεγκτές της OLAF δικαίωμα πρόσβασης στο περιεχόμενό τους, προκειμένου να εντοπίσουν τις κρίσιμες πληροφορίες κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96 [13]. Στη συνέχεια, μπορούν, εφόσον είναι απαραίτητο, να λάβουν αντίγραφό τους και να το επισυνάψουν στην έκθεση. Με άλλα λόγια, η «εικόνα-αντίγραφο» λαμβάνεται αρχικώς αποκλειστικά και μόνο με σκοπό την εξέταση.

75. Επιπλέον, η ευρετηρίαση των δεδομένων με τη βοήθεια εγκληματολογικού λογισμικού υπολογιστή και, στη συνέχεια, η διαλογή των ευρετηριασθέντων δεδομένων μπορούν να είναι χρονοβόρες, ιδίως για τον λόγο ότι οι επιχειρήσεις σήμερα αποθηκεύουν ηλεκτρονικά μεγάλες ποσότητες δεδομένων. Η ιδιαιτερότητα αυτή του περιβάλλοντος της τεχνολογίας πληροφοριών αποτελεί έναν ακόμη λόγο για τον οποίο η OLAF διενεργεί την εξέτασή της στηριζόμενη σε αντίγραφο των δεδομένων. Τούτο είναι προς το συμφέρον τόσο της OLAF όσο και της οικείας επιχείρησης, η οποία μπορεί, ως εκ τούτου, να συνεχίσει να χρησιμοποιεί τα πρωτότυπα δεδομένα και τους φορείς επί των οποίων είναι αποθηκευμένα. Κατά συνέπεια, η διατάραξη της λειτουργίας της επιχείρησης που προκαλείται από τον έλεγχο της OLAF είναι περιορισμένη [14]. Αντιθέτως, μια γενική απαγόρευση αντιγραφής δεδομένων χωρίς προηγούμενη εξέταση φαίνεται να αποτελεί ακατάλληλο και, ως εκ τούτου, αδικαιολόγητο εμπόδιο στην άσκηση των ελεγκτικών εξουσιών της OLAF, το οποίο βαίνει πέραν του αναγκαίου μέτρου για την προστασία των δικαιωμάτων των οικείων επιχειρήσεων. Επομένως, τέτοια απαγόρευση θα περιόριζε αδικαιολόγητα την αποτελεσματικότητα των ερευνών ως αναγκαίου μέσου για να μπορέσει η OLAF να εκπληρώσει τον ρόλο της στην καταπολέμηση της απάτης, της διαφθοράς ή οποιασδήποτε άλλης παράνομης δραστηριότητας η οποία θίγει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης [15].

[12] Βλ. άρθρο 1.9 των κατευθυντήριων γραμμών για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις.

[13] Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 4, των κατευθυντήριων γραμμών για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις, «[ό]ταν είναι διαθέσιμος ο φάκελος εγκληματολογικής εργασίας, ο ελεγκτής υποβάλλει γραπτά αιτήματα μέσω του CMS Intelligence Request Module [Λογισμικού υποβολής αιτημάτων παροχής πληροφοριών του Συστήματος Διαχείρισης Υποθέσεων], προκειμένου να ευρετηριαστεί ο φάκελος […]. Σε απάντηση του γραπτού αιτήματος του ελεγκτή και σε συνεργασία με αυτόν, ο [εμπειρογνώμονας ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων του προσωπικού της OLAF] αντλεί τα δεδομένα που πληρούν τα κριτήρια αναζήτησης από τον ψηφιακό φάκελο εγκληματολογικής εργασίας, παρέχοντας στον ελεγκτή πρόσβαση μόνο για ανάγνωση».

[14] Πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Nexans France και Nexans κατά Επιτροπής (C-606/18 P, EU:C:2020:571, σκέψη 66). Τούτου λεχθέντος, επισημαίνεται ότι η δυνατότητα της OLAF να συνεχίσει την εξέταση των δεδομένων που έχουν σχέση με την επιχειρηματική δραστηριότητα επιχείρησης εκτός των εγκαταστάσεων της επιχείρησης αυτής εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι η συνέχιση αυτή δεν συνεπάγεται προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και δεν συνιστά επιπλέον προσβολή των δικαιωμάτων των οικείων επιχειρήσεων πέραν εκείνης την οποία εγγενώς ενέχει η διενέργεια ελέγχου στις εγκαταστάσεις τους. Η OLAF μπορεί να ενεργήσει κατ' αυτόν τον τρόπο εφόσον μπορεί θεμιτώς να θεωρήσει ότι τούτο δικαιολογείται χάριν της αποτελεσματικότητας του ελέγχου ή προς αποφυγή της υπερβολικής διατάραξης της λειτουργίας της οικείας επιχείρησης (πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Nexans France και Nexans κατά Επιτροπής, C-606/18 P, EU:C:2020:571, σκέψεις 87 και 90).

[15] Βλ., κατ' αναλογίαν (όσον αφορά την εξουσία έρευνας της Επιτροπής στον τομέα του ανταγωνισμού στο πλαίσιο του κανονισμού 1/2003), προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott στην υπόθεση Nexans France και Nexans κατά Επιτροπής (C-606/18 P, EU:C:2020:207, σημείο 66).

76. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν βλέπω κανέναν λόγο για τον οποίο η OLAF να μην μπορούσε να αποφασίσει, υπό το πρίσμα των συγκεκριμένων περιστάσεων, να μην εξετάσει με βάση το πρωτότυπο τα δεδομένα που περιέχονταν στον φορέα αποθήκευσης ψηφιακών δεδομένων της ελεγχόμενης επιχείρησης, αλλά με βάση μια «εικόνα-αντίγραφο» των δεδομένων αυτών. Συγκεκριμένα, όπως έκρινε πρόσφατα το Δικαστήριο σε σχέση με παρόμοια διαδικασία την οποία κίνησε η Επιτροπή στο πλαίσιο του κανονισμού 1/2003, «τόσο στην περίπτωση που εξετάζει τα πρωτότυπα δεδομένα όσο και στην περίπτωση που εξετάζει το αντίγραφο των δεδομένων αυτών, πρόκειται για τα ίδια δεδομένα που αποτελούν αντικείμενο του ελέγχου της Επιτροπής» [16].

77. Βεβαίως, σε αντίθεση με το άρθρο 7 του κανονισμού 2185/96 και το άρθρο 3, παράγραφος 3, του κανονισμού 883/2013, το άρθρο 20, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 δεν μνημονεύει την εθνική νομοθεσία σε συνάρτηση με την άσκηση των ελεγκτικών εξουσιών της Επιτροπής στον τομέα του ανταγωνισμού. Ωστόσο, όπως προανέφερα, αφενός στην υπό κρίση υπόθεση δεν προβάλλεται παραβίαση του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου και αφετέρου η ίδια η αρχή της πρόσβασης στα ηλεκτρονικά δεδομένα μιας ελεγχόμενης επιχείρησης κατοχυρώνεται ρητώς στο άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96.

78. Επομένως, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η αναιρεσείουσα και σύμφωνα με την ανάλυση του Δικαστηρίου στην απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Nexans France και Nexans κατά Επιτροπής (C-606/18 P, EU:C:2020:571, σκέψη 63), το δικαίωμα της OLAF να έχει πρόσβαση σε ομάδες ηλεκτρονικών επιστολών, στον σκληρό δίσκο φορητού υπολογιστή ή στα δεδομένα που είναι αποθηκευμένα στον διακομιστή της ελεγχόμενης εταιρίας και να δημιουργήσει ακριβές αντίγραφο (ήτοι «ψηφιακή εγκληματολογική εικόνα») αποτελεί *ενδιάμεσο στάδιο* κατά την εξέταση των δεδομένων που περιέχονται στις ομάδες αυτές και στους φορείς αυτούς. Με βάση την προσέγγιση αυτή, τα έγγραφα που συνιστούν πιθανή απόδειξη διακρίνονται από τα υπόλοιπα δεδομένα στο πλαίσιο των διαδικασιών διαλογής που έπονται της δημιουργίας της ψηφιακής εγκληματολογικής εικόνας [17]. Επομένως, η εν λόγω λήψη «αντιγράφου» με σκοπό τη διαλογή δεν συνιστά μεγαλύτερη παρέμβαση από την ίδια τη διαλογή. Η πράξη αυτή δεν συνιστά, αυτή καθεαυτήν, πρόσθετη εξουσία που παρέχεται στην OLAF, αλλά, όπως ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 73 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, εμπίπτει στην εξουσία εξέτασης την οποία παρέχει το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96 στην OLAF και ενδέχεται να είναι απαραίτητη για την ομαλή διεξαγωγή του επίμαχου επιτόπιου ελέγχου.

79. Βεβαίως, η εν λόγω αντιγραφή δεδομένων χωρίς προηγούμενη εξέταση θα πρέπει να επιτρέπεται εφόσον η OLAF εν συνεχεία εξακριβώνει, τηρουμένων αυστηρώς των δικαιωμάτων άμυνας της οικείας επιχείρησης, κατά πόσον τα δεδομένα αυτά είναι συναφή με το αντικείμενο του ελέγχου, πριν συμπεριλάβει στον φάκελο τα έγγραφα που θεωρεί χρήσιμα συναφώς και διαγράψει τα λοιπά αντιγραφέντα δεδομένα [18].

80. Όταν ρωτήθηκε σχετικά με την τελευταία αυτή εγγύηση, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 10ης Φεβρουαρίου 2021, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ρητώς ότι τα μη συναφή δεδομένα πράγματι καταστράφηκαν μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα, πράγμα όμως που

[16] Απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Nexans France και Nexans κατά Επιτροπής (C-606/18 P, EU:C:2020:571, σκέψη 62).

[17] Βλ. άρθρο 8.4 των κατευθυντήριων γραμμών για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις, που παρατίθεται στην υποσημείωση 13. Το «ενημερωτικό δελτίο για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις» της OLAF υπενθυμίζει επίσης ότι «τα δεδομένα που είναι κρίσιμα για την έρευνα εντοπίζονται μέσω αναζητήσεων με λέξεις-κλειδιά, καθώς και με άλλες μεθόδους αναζήτησης, [και μ]όνον τα δεδομένα αυτά περιλαμβάνονται στον φάκελο της υπόθεσης».

[18] Πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Nexans France και Nexans κατά Επιτροπής (C-606/18 P, EU:C:2020:571, σκέψη 64).

αμφισβήτησαν οι εκπρόσωποι της αναιρεσείουσας. Βεβαίως, στις κατευθυντήριες γραμμές για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις δεν προβλέπεται ρητώς τέτοιος κανόνας. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι στο ενημερωτικό δελτίο για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις της OLAF εκτίθεται ότι η OLAF διατηρεί τα δεδομένα επί δεκαπέντε έτη, κατ' ανώτατο όριο, μετά την περάτωση της έρευνας. Επιπλέον, από το άρθρο 10 των κατευθυντήριων γραμμών για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις προκύπτει ότι, αν η μονάδα ερευνών της OLAF επιθυμεί να επανακτήσει ψηφιακή εγκληματολογική εικόνα η οποία αποκτήθηκε στο πλαίσιο άλλης έρευνας, οφείλει να υποβάλει νέα αίτηση για τη χορήγηση άδειας από τον γενικό διευθυντή με βάση τα ίδια κριτήρια με εκείνα που ισχύουν για τη χορήγηση άδειας πραγματοποίησης ψηφιακής εγκληματολογικής επιχείρησης στο πλαίσιο εξακριβώσεων σε εγκαταστάσεις ή επιτόπιων ελέγχων και τηρουμένης της πλήρους ενημέρωσης του οικείου προσώπου ή οικονομικού φορέα. Πρόκειται για σημαντικές –και αναγκαίες– εγγυήσεις.

81. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι εν λόγω εξουσίες έρευνας έχουν ανατεθεί στην OLAF λόγω της ιδιαιτερότητας των σύγχρονων προηγμένων τεχνολογικών συσκευών, που είναι σε θέση να αποθηκεύουν τεράστιο όγκο δεδομένων. Ακριβώς λόγω αυτής της τεχνολογικής δυνατότητας, είναι αναγκαία η πρόσβαση, κατ' αρχήν, στα πάντα, προκειμένου η έρευνα να μπορεί στη συνέχεια να συγκεκριμενοποιηθεί με βάση, για παράδειγμα, κατάλληλες λέξεις-κλειδιά. Είναι σημαντικό να καταστεί σαφές το εξής: μολονότι η OLAF πρέπει οπωσδήποτε να έχει πρόσβαση, κατ' αρχήν, σε οτιδήποτε είναι απαραίτητο για την αναζήτηση δεδομένων, πρέπει επίσης να σέβεται τα θεμιτά συμφέροντα της οικείας επιχείρησης, υπό το πρίσμα της ιδιωτικής σφαίρας και της εμπιστευτικότητας των μη κρίσιμων εγγράφων. Τυχόν κατάχρηση της εξουσίας αυτής –όπως, για παράδειγμα, η παράτυπη γνωστοποίηση των δεδομένων που συλλέγονται κατ' αυτόν τον τρόπο σε τρίτους– συνιστά πολύ σοβαρή προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας του ενδιαφερομένου και ενέχει τον κίνδυνο εξαιρετικά σοβαρών συνεπειών τόσο για την OLAF όσο και για τους υπαλλήλους της. Για να είμαι δίκαιος, επιβάλλεται η επισήμανση ότι στην υπό κρίση υπόθεση δεν έχει προβληθεί τέτοιου είδους ισχυρισμός. Υπό τις συνθήκες αυτές, προτείνω, για τους λόγους που μόλις εξέθεσα, να απορριφθούν τα δύο πρώτα σκέλη του πρώτου λόγου αναιρέσεως.

### *β) Επί του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως*

82. Με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Vialto αμφισβητεί τις εκτιθέμενες στις σκέψεις 77 και 79 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου, κατά τις οποίες, αφενός, τα επιχειρήματα της Vialto τα οποία στηρίζονται στην τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου και των ρητρών των συμβάσεων που είχε συνάψει με τους εμπορικούς της εταίρους είναι αλυσιτελή για τη θεμελίωση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης και, αφετέρου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η OLAF την εξανάγκασε να παραβιάσει το εν λόγω απόρρητο ή τις συμβατικές αυτές ρήτρες.

83. Κατ' αρχάς, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, φρονώ ότι η πρώτη αιτίαση προς στήριξη του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως δεν αποτελεί νέο ισχυρισμό και, ως εκ τούτου, δεν πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

84. Βεβαίως, στο πλαίσιο αίτησης αναιρέσεως, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται, κατ' αρχήν, στον έλεγχο της εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμησης των ισχυρισμών που συζητήθηκαν ενώπιόν του. Επιχείρημα που δεν προβλήθηκε πρωτοδίκως δεν μπορεί πάντως να θεωρηθεί νέος ισχυρισμός, απαράδεκτος κατ' αναίρεση, εάν αποτελεί απλώς περαιτέρω ανάπτυξη επιχειρήματος που είχε προβληθεί στο πλαίσιο ισχυρισμού περιλαμβανομένου στο

εισαγωγικό δικόγραφο που είχε κατατεθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου [19].

85. Ωστόσο, από τη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι η αναιρεσείουσα στηρίχθηκε εξ αρχής στο επιχείρημα σχετικά με το επαγγελματικό απόρρητο και τις ρήτρες των συμβάσεων που είχε συνάψει με τους εμπορικούς της εταίρους, για να δικαιολογήσει την άρνησή της να κοινοποιήσει ορισμένα από τα δεδομένα που ζητήθηκαν από την OLAF. Στο πλαίσιο αυτό, είναι προφανές ότι η «αναδιατύπωση» του επιχειρήματος αυτού με την επίκληση της έννοιας της κατάχρησης δικαιώματος συνιστά απλώς περαιτέρω ανάπτυξη ενός επιχειρήματος που είχε ήδη προβληθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Δεδομένου ότι προβάλλεται εσφαλμένη εκτίμησή του από το Γενικό Δικαστήριο, ο λόγος αναιρέσεως αυτός αποτελεί απλώς συνέχιση επιχειρήματος που είχε προβληθεί στο πλαίσιο ισχυρισμού περιλαμβανομένου στο εισαγωγικό δικόγραφο που είχε κατατεθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Επομένως, το σκέλος αυτό του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να κριθεί παραδεκτό.

86. Εντούτοις, φρονώ ότι το εν λόγω επιχείρημα είναι αλυσιτελές. Συγκεκριμένα, εντάσσεται στο γενικότερο επιχείρημα ότι η Vialto υπέστη ζημία ως απόρροια της παράβασης του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96 από την OLAF λόγω της συλλογής πληροφοριών που δεν είχαν σχέση με τον έλεγχο. Κατά την άποψή μου, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ως ορθή την εκ μέρους της OLAF άσκηση των ελεγκτικών εξουσιών της. Επιπλέον, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η OLAF είχε προτείνει, στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού, να εφαρμοστεί για τα δεδομένα της αναιρεσείουσας η ειδική διαδικασία που προβλέπεται αποκλειστικά για τα δεδομένα εμπιστευτικού χαρακτήρα [20]. Υπό τις συνθήκες αυτές, φρονώ ότι, εν πάση περιπτώσει, το επιχείρημα της αναιρεσείουσας που στηρίζεται στο επαγγελματικό απόρρητο και τις συμβατικές ρήτρες της δεν μπορεί να οδηγήσει στη διαπίστωση αρκούντως σοβαρής παράβασης κανόνα δικαίου που προορίζεται να της απονείμει δικαιώματα. Συνεπώς, το επιχείρημα αυτό είναι αλυσιτελές.

87. Η δεύτερη αιτίαση την οποία προβάλλει η αναιρεσείουσα με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως είναι επίσης αλυσιτελής. Με την αιτίαση αυτή, η Vialto υποστηρίζει ότι, σε αντίθεση προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 79 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ουδέποτε υποστήριξε ότι η OLAF την εξανάγκασε να παραβιάσει το επαγγελματικό απόρρητο και ορισμένες συμβατικές ρήτρες. Κατά την αναιρεσείουσα, το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη επί μη προβληθέντος επιχειρήματος και η επίμαχη σκέψη της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης πρέπει, εξ αυτού και μόνον του λόγου, να αναιρεθεί. Ωστόσο, η εν λόγω αιτίαση πρέπει να κριθεί αλυσιτελής, δεδομένου ότι, στη σκέψη 79 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε ένα επιχείρημα που δεν είχε προβληθεί. Επιπλέον, από τη χρήση, στην εν λόγω σκέψη της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, της έκφρασης «εν πάση περιπτώσει» προκύπτει ότι η εκτίμηση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο στην εν λόγω σκέψη πραγματοποιήθηκε προληπτικά, για την περίπτωση που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η Vialto δύναται να στηριχτεί στο επιχείρημα του επαγγελματικού απορρήτου και στις ρήτρες των συμβάσεών της για να δικαιολογήσει την άρνησή της να παράσχει πρόσβαση σε ορισμένες πληροφορίες.

88. Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει αβάσιμος και εν μέρει αλυσιτελής.

[19] Πρβλ. απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2020, Groupe Canal + κατά Επιτροπής (C-132/19 P, EU:C:2020:1007, σκέψη 28).

[20] Βλ. άρθρο 6.3 των κατευθυντήριων γραμμών για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις.

## Β. Επί του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, με τον οποίο προβάλλεται παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

### *1. Τα επιχειρήματα των διαδίκων*

89. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η Vialto υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο και ότι δεν αιτιολόγησε επαρκώς την απόφασή του όσον αφορά την προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

90. Πρώτον, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση βαρύνεται με έλλειψη αιτιολογίας, καθόσον δεν διευκρινίζει ποια από τις τρεις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την επίκληση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης δεν πληρούται στην υπό κρίση υπόθεση και, επιπλέον, δεν εξετάζει καμία από τις τρεις προϋποθέσεις.

91. Δεύτερον, η σκέψη 118 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ενέχει πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον δεν λαμβάνει υπόψη τη νομολογία που απαγορεύει την αναδρομική ανάκληση – νόμιμης ή παράνομης– διοικητικής πράξης η οποία παρέχει δικαιώματα ή παρόμοια πλεονεκτήματα. Ωστόσο, οι διαβεβαιώσεις που δόθηκαν από τους ελεγκτές της OLAF, κατά την πρώτη ημέρα του ελέγχου, σχετικά με τη διαδικασία διενέργειας του ελέγχου ήταν νόμιμες. Επομένως, οι υπάλληλοι της OLAF δεν μπορούσαν να ανακαλέσουν τις διαβεβαιώσεις αυτές εκ των υστέρων και να απαιτήσουν τη διενέργεια του επιτόπιου ελέγχου σαν να μην είχαν παρασχεθεί ποτέ οι διαβεβαιώσεις αυτές.

92. Τρίτον, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στην ίδια σκέψη της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Vialto δεν μπορεί, εφόσον ενήργησε κακόπιστα, να επικαλεστεί προσβολή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης που υποστηρίζει ότι της είχε δημιουργηθεί περί του ότι επρόκειτο, κατά παρέκκλιση, να εφαρμοστεί υπέρ της μια άλλη πρακτική. Ωστόσο, η αναιρεσείουσα θεωρεί ότι οι αιτήσεις της OLAF αντέβαιναν στο άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96, ότι η ίδια είχε ήδη εκθέσει την άποψή της από την πρώτη ημέρα του ελέγχου και ότι, αν οι υπάλληλοι της OLAF θεωρούσαν ότι παρεμπόδιζε παρανόμως την έρευνά τους, θα έπρεπε να ζητήσουν τη συνδρομή των εθνικών αρχών, σύμφωνα με το άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Vialo θεωρεί ότι ουδεμία κακή πίστη μπορούσε να αποδειχθεί εκ μέρους της.

93. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

94. Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο αιτιολόγησε επαρκώς το συμπέρασμά του ότι δεν παραβιάστηκε η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Δεύτερον, η αναιρεσείουσα δεν εξηγεί τι ακριβώς αφορούσαν οι διαβεβαιώσεις που φέρεται ότι έδωσε η OLAF και, εν πάση περιπτώσει, η εμπιστοσύνη την οποία επικαλείται η Vialto κλονίστηκε λόγω της δικής της συμπεριφοράς. Τρίτον, η επίκληση των αρχών που αφορούν την ανάκληση των διοικητικών πράξεων στην υπό κρίση υπόθεση είναι αλυσιτελής και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμη, δεδομένου ότι η διενέργεια επιτόπιου ελέγχου από την OLAF δεν συνιστά διοικητική πράξη ή, εν πάση περιπτώσει, δεν συνιστά διοικητική πράξη με την οποία παρέχονται δικαιώματα ή παρόμοια πλεονεκτήματα.

## *2. Ανάλυση*

95. Προς στήριξη του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, η Vialto προβάλλει τρία επιχειρήματα: πρώτον, έλλειψη αιτιολογίας κατά την εκτίμηση εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου της επιχειρηματολογίας σχετικά με την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης· δεύτερον, την απαγόρευση ανάκλησης μιας νόμιμης διοικητικής πράξης που παρέχει δικαιώματα ή παρόμοια πλεονεκτήματα· και, τρίτον, πλάνη περί το δίκαιο, την οποία ενέχει η κρίση του Γενικού Δικαστηρίου ότι η Vialto δεν μπορεί να προβάλει προσβολή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης που της είχε δημιουργηθεί περί του ότι επρόκειτο, κατά παρέκκλιση, να εφαρμοστεί μια άλλη πρακτική αντί της συνήθους διαδικασίας ελέγχου, λόγω της άρνησής της να δεχθεί τη νόμιμη αίτηση της OLAF.

96. Προτείνω να εξεταστούν τα επιχειρήματα αυτά από κοινού, δεδομένου ότι όλα συνδέονται αναπόσπαστα με το προκαταρκτικό ζήτημα της ύπαρξης «δικαιολογημένης εμπιστοσύνης» εκ μέρους της Vialto. Όπως ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 114 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το δικαίωμα επίκλησης της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης προϋποθέτει ότι έχουν δοθεί από τις αρμόδιες αρχές της Ένωσης στον ενδιαφερόμενο συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες διαβεβαιώσεις, προερχόμενες από αρμόδιες και αξιόπιστες πηγές. Αντιθέτως, ουδείς δύναται να επικαλεσθεί παραβίαση της αρχής αυτής ελλείψει τέτοιων διαβεβαιώσεων [21]. Επιπλέον, οι διαβεβαιώσεις αυτές πρέπει να είναι ικανές να δημιουργήσουν βάσιμες ελπίδες («attente légitime») στο πρόσωπο προς το οποίο παρέχονται [22].

97. Ομοίως, η απαγόρευση ανάκλησης διοικητικής πράξης δικαιολογείται από την ανάγκη να προστατευθεί η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του ωφελουμένου από το οικείο μέτρο [23]. Με άλλα λόγια, η ανάκληση διοικητικής πράξης απαγορεύεται μόνον αν το πρόσωπο υπέρ του οποίου εκδόθηκε η απόφαση είχε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς το ότι η απόφαση επιλύει οριστικά το ζήτημα [24].

98. Επομένως, σε περίπτωση που προκύψει ότι η εν λόγω προϋπόθεση δεν πληρούται στην υπό κρίση υπόθεση –όπως φρονώ ότι συμβαίνει εν προκειμένω–, τα δύο τελευταία επιχειρήματα που προβάλλει η αναιρεσείουσα προς στήριξη του δεύτερου λόγου αναιρέσεως θα είναι αβάσιμα. Στην περίπτωση αυτή, η μη παράθεση αιτιολογίας από το Γενικό Δικαστήριο δεν θα ασκεί επιρροή στην ορθότητα της εκ μέρους του απόρριψης του επιχειρήματος της Vialto όσον αφορά την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, οπότε το εν λόγω επιχείρημα θα είναι αλυσιτελές.

99. Κατ' αρχάς, υπενθυμίζεται ότι το δικαίωμα επίκλησης της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, το οποίο αποτελεί απόρροια της αρχής της ασφάλειας δικαίου, αναγνωρίζεται σε κάθε ιδιώτη ευρισκόμενο σε κατάσταση από την οποία προκύπτει ότι η διοίκηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης του δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες («espérances fondées»). Αποτελούν διαβεβαιώσεις ικανές να δημιουργήσουν τέτοιες προσδοκίες οι ακριβείς, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες

[21] Απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, ADR Center κατά Επιτροπής (C-584/17 P, EU:C:2020:576, σκέψη 75 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[22] Πρβλ. απόφαση της 25ης Μαρτίου 2010, Sviluppo Italia Basilicata κατά Επιτροπής (C-414/08 P, EU:C:2010:165, σκέψη 107).

[23] Πρβλ. αποφάσεις της 26ης Φεβρουαρίου 1987, Consorzio Cooperative d'Abruzzo κατά Επιτροπής (15/85, EU:C:1987:111, σκέψη 12), και της 20ής Ιουνίου 1991, Cargill κατά Επιτροπής (C-248/89, EU:C:1991:264, σκέψη 20 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[24] Schønberg, S. J., «Legal Certainty and Revocation of Administrative Decisions: A Comparative Study of English, French and EC Law», *Yearbook of European Law*, τόμος 19, τεύχος 1, 1999, σ. 257 έως 298, ιδίως σ. 291. Βλ., επίσης, Ragnemalm, H., «Confiance légitime et délai raisonnable», σε *Mélanges en hommage à Fernand Schockweiler*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 1999, σ. 511 έως 522, ιδίως σ. 517 και 518.

πληροφορίες που προέρχονται από έγκριτες και αξιόπιστες πηγές, όποια και αν είναι η μορφή υπό την οποία γνωστοποιούνται. Αντιθέτως, κανείς δεν μπορεί να επικαλεστεί παραβίαση της αρχής αυτής, εάν η διοίκηση δεν του έχει δώσει συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις [25].

100. Επομένως, είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί ποιες βάσιμες προσδοκίες δημιούργησε στην υπό κρίση υπόθεση η OLAF στη Vialto. Με άλλα λόγια, ποιες ακριβείς, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες διαβεβαιώσεις δόθηκαν στη Vialto από την OLAF σε σχέση με την επίμαχη ψηφιακή εγκληματολογική επιχείρηση;

101. Στην υπό εξέταση αίτηση αναιρέσεως, η ίδια η αναιρεσείουσα εκθέτει ότι το Γενικό Δικαστήριο ανέφερε, στη σκέψη 116 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ποιες ήταν οι διαβεβαιώσεις που παρασχέθηκαν από τους ελεγκτές της OLAF. Ωστόσο, κατά τη σκέψη αυτή, οι ελεγκτές της OLAF συμφώνησαν, προς αντιμετώπιση των ανησυχιών τις οποίες είχε εκφράσει η αναιρεσείουσα, να παρεκκλίνουν από τη διαδικασία που προβλέπεται στις κατευθυντήριες γραμμές για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις τόσο ως προς τον τόπο απόκτησης και επεξεργασίας του φορέα αποθήκευσης ψηφιακών δεδομένων όπου περιέχονται οι δημιουργούμενες ψηφιακές εγκληματολογικές εικόνες όσο και ως προς το είδος του ίδιου του φορέα αποθήκευσης.

102. Τούτο επιβεβαιώνεται από τις εκθέσεις επιτόπιου ελέγχου της Vialto της 12ης και 13ης Απριλίου 2016, καθώς και από τη σύνοψή τους στις σκέψεις 52 και 53 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τις οποίες δεν αμφισβητεί η αναιρεσείουσα. Επομένως, μολονότι οι ελεγκτές της OLAF παρέσχαν ακριβείς, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες διαβεβαιώσεις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το πεδίο εφαρμογής τους περιοριζόταν αυστηρά στον τόπο όπου θα πραγματοποιούνταν η επεξεργασία δεδομένων με λέξεις-κλειδιά και στον χρησιμοποιούμενο για την εν λόγω διαδικασία ευρετηρίασης και έρευνας φορέα αποθήκευσης. Ουδέποτε οι ελεγκτές της OLAF υπαινίχθηκαν ότι συμφώνησαν να εκπληρώσουν την επιθυμία της αναιρεσείουσας να διαχωριστούν εκ των προτέρων τα σχετικά με το επίμαχο έργο δεδομένα από τα μη σχετικά. Αντιθέτως, από τις προμνησθείσες εκθέσεις –οι οποίες έχουν υπογραφεί από έναν από τους γενικούς διευθυντές της Vialto– προκύπτει σαφώς ότι το πρώτο στάδιο της διαδικασίας συνίσταται στη δημιουργία ψηφιακών εγκληματολογικών αντιγράφων των σκληρών δίσκων και των προεπιλεγέντων φακέλων από τον διακομιστή, χωρίς να μνημονεύονται συγκεκριμένοι περιορισμοί.

103. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα ότι η OLAF διέψευσε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της Vialto, αποφασίζοντας να θέσει τέρμα στην ψηφιακή εγκληματολογική επιχείρηση μετά την άρνηση της Vialto να συνεργαστεί πλήρως στην έρευνα, η οποία εκδηλώθηκε, μεταξύ άλλων, με την άρνησή της να παράσχει χρήσιμα για την έρευνα οικονομικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης προορίζεται απλώς και μόνο να διασφαλίσει ότι οι δημόσιες αρχές τηρούν τις νόμιμες δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει και ενεργούν σύμφωνα με τις προσδοκίες που έχουν δημιουργήσει [26]. Συναφώς, η εφαρμογή (όπου απαιτείται) της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης συνιστά απλώς την πρακτική εκπλήρωση της εγγύησης της χρηστής διοίκησης, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης). Ωστόσο, στην υπό κρίση υπόθεση, δεν μπορούσε ευλόγως να υποστηριχθεί ότι οι προσδοκίες

[25] Απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 2019, Τσεχική Δημοκρατία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (C-482/17, EU:C:2019:1035, σκέψη 153).

[26] Πρβλ., Gautron, J.-C., «Le principe de protection de la confiance légitime», σε *Le droit de l'Union européenne en principes. Liber amicorum en l'honneur de Jean Raux*, Apogée, Rennes, 2006, σ. 199 έως 218, ιδίως σ. 210.

αυτές αφορούσαν οτιδήποτε άλλο εκτός από τη λήψη των πρώτων ψηφιακών εγκληματολογικών αντιγράφων στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης, την ευρετηρίαση και τη διαλογή των δεδομένων στις ίδιες εγκαταστάσεις και στο εν λόγω πλαίσιο, με χρήση του εξοπλισμού που παρείχε η Vialto.

104. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 118 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Vialto δεν είναι δυνατόν να επικαλεστεί κατάφωρη παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης που υποστηρίζει ότι της είχε δημιουργηθεί περί του ότι επρόκειτο, κατά παρέκκλιση, να εφαρμοστεί υπέρ της μια άλλη πρακτική, παρότι η ίδια αρνήθηκε να δεχθεί τις αιτήσεις των υπαλλήλων της OLAF, οι οποίες ήταν σύμφωνες τόσο με το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 2185/96 όσο και με τις κατευθυντήριες γραμμές της OLAF.

105. Επιπλέον, μολονότι η εν λόγω σκέψη της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης δεν αποτελεί ίσως υπόδειγμα σαφήνειας, εντούτοις στηρίζεται ορθώς στη μνεία των προϋποθέσεων που διέπουν την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και σε σαφή περιγραφή αυτού που θα μπορούσε να χαρακτηρισθεί ως πρόταση παρέκκλισης εκ μέρους της OLAF. Εύλογα, επομένως, απορρίφθηκε από το Γενικό Δικαστήριο το επιχείρημα της Vialto σχετικά με την προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, δεδομένου ότι η Vialto δεν είχε λάβει ακριβείς διαβεβαιώσεις σχετικά με τον περιορισμό της ψηφιακής εγκληματολογικής επιχείρησης εν στενή εννοία.

106. Εν πάση περιπτώσει, τυχόν έλλειψη αιτιολογίας συναφώς δεν επηρεάζει την ορθότητα της εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου απόρριψης του επιχειρήματος και, ως εκ τούτου, το διατακτικό της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Επομένως, η προβαλλόμενη έλλειψη αιτιολογίας πρέπει να θεωρηθεί αλυσιτελής[27].

107. Κατά συνέπεια, είμαι της γνώμης ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

## Γ. Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, με τον οποίον προβάλλεται προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως

### *1. Τα επιχειρήματα των διαδίκων*

108. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει διάφορα επιχειρήματα που βάλλουν κατά του σκεπτικού του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με το δικαίωμα ακροάσεως.

109. Πρώτον, οι διαπιστώσεις που παρατίθενται στη σκέψη 121 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, σχετικά με το γεγονός ότι φέρεται να έτυχε ακροάσεως από την OLAF, δεν ασκούν επιρροή στην εξέταση του ζητήματος αν η ΓΔ «Διεύρυνση» προσέβαλε το δικαίωμά της ακροάσεως. Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά κρίνοντας, στις σκέψεις 94 και 122 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η θέση την οποία έλαβε η ΓΔ «Διεύρυνση» δεν ήταν δεσμευτική για τη CFCU. Όπως δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 93 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η εν λόγω ΓΔ απηύθυνε αίτημα προς τη CFCU να λάβει τα αναγκαία μέτρα έναντι της Vialto λόγω της αθέτησης εκ μέρους της τελευταίας των συμβατικών της υποχρεώσεων. Το αίτημα αυτό ήταν δεσμευτικό για τη CFCU. Η εν λόγω παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών είχε ως αποτέλεσμα εσφαλμένη εφαρμογή του δικαίου από το Γενικό Δικαστήριο. Το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να συναγάγει το συμπέρασμα ότι η ΓΔ «Διεύρυνση» είχε υποχρέωση να καλέσει τη Vialto

[27] Πρβλ. απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, Αυστρία κατά Επιτροπής (C-594/18 P, EU:C:2020:742, σκέψεις 47 και 50).

σε ακρόαση πριν ζητήσει από τη CFCU να λάβει τα αναγκαία μέτρα που προβλέπονταν στην επίμαχη σύμβαση λόγω της εκ μέρους της Vialto αθέτησης των συμβατικών της υποχρεώσεων. Τρίτον, το δικαίωμα ακροάσεως της Vialto έπρεπε να τηρηθεί από τη ΓΔ «Διεύρυνση» επίσης στο πλαίσιο της σύστασής της περί αναστολής της εκτέλεσης της επίμαχης σύμβασης ή του μέρους της σύμβασης που εκτελούνταν από τη Vialto. Συγκεκριμένα, στηριζόμενη στην απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ (C-558/17 P, EU:C:2019:289), η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το δικαίωμα ακροάσεως πρέπει να τηρείται και όταν θεσμικό όργανο της Ένωσης διατυπώνει μη δεσμευτικές συστάσεις.

110. Η Επιτροπή συμμερίζεται την προσέγγιση του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά το δικαίωμα ακροάσεως και ζητεί την απόρριψη του τρίτου λόγου αναιρέσεως.

### *2. Ανάλυση*

111. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα εκθέτει διάφορα επιχειρήματα τα οποία δεν είναι σαφώς αλληλένδετα, προβάλλοντας πλάνη περί το δίκαιο και παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών. Τρία επιχειρήματα προβάλλονται κατ' ουσίαν. Πρώτον, η Vialto αμφισβητεί την κρισιμότητα την οποία απέδωσε το Γενικό Δικαστήριο στο γεγονός ότι έτυχε ακροάσεως από την OLAF όσον αφορά το ζήτημα αν η ΓΔ «Διεύρυνση» προσέβαλε το δικαίωμά της ακροάσεως. Δεύτερον, προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά κρίνοντας ότι η κοινοποιηθείσα στη CFCU θέση της ΓΔ «Διεύρυνση» σχετικά με τα μέτρα που έπρεπε να ληφθούν έναντι της Vialto δεν ήταν δεσμευτική για τη CFCU, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα την εσφαλμένη εφαρμογή του δικαίου. Τρίτον, η Vialto υποστηρίζει ότι το δικαίωμά της ακροάσεως δεν τηρήθηκε από τη ΓΔ «Διεύρυνση» ούτε στο πλαίσιο της προτροπής της να ανασταλεί η εκτέλεση της επίμαχης σύμβασης ή του μέρους της σύμβασης που εκτελούνταν από την Vialto.

112. Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, από τη μη προσβαλλόμενη σκέψη 89 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι, με το από 13 Οκτωβρίου 2016 έγγραφό της, η ΓΔ «Διεύρυνση» ενημέρωσε τη CFCU ότι θεωρούσε ότι η άρνηση της αναιρεσείουσας να συνεργαστεί στην έρευνα της OLAF στοιχειοθετούσε παράβαση του άρθρου 25, παράγραφοι 2 και 3, των γενικών όρων εκ μέρους της Vialto και ότι καλούσε, στο πλαίσιο αυτό, τη CFCU να λάβει τα κατάλληλα μέτρα που προέβλεπαν οι ίδιοι γενικοί όροι για την περίπτωση αθέτησης της σύμβασης. Συναφώς, η ΓΔ «Διεύρυνση» προσέθεσε ότι η CFCU μπορούσε να εξετάσει ως πιθανό μέτρο την αναστολή της εκτέλεσης της επίμαχης σύμβασης ή του μέρους της σύμβασης που εκτελούνταν από την αναιρεσείουσα.

113. Όπως δέχεται η αναιρεσείουσα, στην υπό εξέταση αίτηση αναιρέσεως, από την προαναφερθείσα αλληλογραφία της ΓΔ «Διεύρυνση» της 13ης Οκτωβρίου 2016, καθώς και από το έγγραφο της CFCU της 11ης Νοεμβρίου 2016, προκύπτει ρητώς ότι η Επιτροπή την *κάλεσε* να λάβει τα κατάλληλα μέτρα που προέβλεπαν οι γενικοί όροι για την περίπτωση αθέτησης της σύμβασης. Οι όροι αυτοί δεν έχουν απλώς τυπικό χαρακτήρα, αλλά αντικατοπτρίζουν τους κανόνες που διέπουν τις συμβάσεις που συνάπτονται στο πλαίσιο ενός ΜΠΒ και την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των παρεμβαινουσών αρχών.

114. Μολονότι η Επιτροπή διατηρεί τη συνολική τελική ευθύνη για τον γενικό προϋπολογισμό, υπεύθυνη για τη διαχείριση και την εφαρμογή του οικείου προγράμματος είναι η επιχειρησιακή δομή, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης[28]. Τούτο έχει ήδη

[28] Βλ. άρθρο 10, παράγραφος 1, και άρθρο 28, παράγραφος 2, του κανονισμού 718/2007.

επισημανθεί από το Δικαστήριο στη νομολογία του. Συγκεκριμένα, «οι δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται από τρίτες χώρες και μπορούν να τύχουν ενίσχυσης στο πλαίσιο του ΜΠΒ, υπό την επιφύλαξη της αρχής της αποκεντρωμένης διαχείρισης, παραμένουν εθνικές δημόσιες συμβάσεις, τις οποίες μόνον η επιφορτισμένη με την επίβλεψη της τήρησής τους εθνική αναθέτουσα αρχή έχει την εξουσία να καταρτίζει, να διαπραγματεύεται και να συνάπτει, ενώ η συμμετοχή των εκπροσώπων της Επιτροπής στη διαδικασία σύναψης των συμβάσεων αυτών περιορίζεται μόνο στον έλεγχο της συνδρομής των προϋποθέσεων χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιπλέον, οι διαγωνιζόμενες επιχειρήσεις με τις οποίες συνάπτεται η επίμαχη σύμβαση έχουν έννομες σχέσεις μόνο με την τρίτη χώρα που είναι υπεύθυνη για τη σύμβαση, οι δε πράξεις που εκδίδουν οι εκπρόσωποι της Επιτροπής δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα την υποκατάσταση, έναντι αυτών, της απόφασης της εν λόγω τρίτης χώρας με απόφαση της Ένωσης» [29].

115. Υπό το πρίσμα των προεκτεθεισών εκτιμήσεων, εκτιμώ ότι δεν μπορεί να συναχθεί ότι οι σκέψεις 94 και 122 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ενέχουν παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών ή πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις αυτές, ότι η απόφαση αποβολής της αναιρεσείουσας από την επίμαχη σύμβαση ελήφθη από τη CFCU, χωρίς η CFCU να δεσμεύεται από θέση που είχε λάβει συναφώς η ΓΔ «Διεύρυνση».

116. Ωστόσο, ανεξαρτήτως της εν λόγω μη ύπαρξης συμβατικής σχέσης μεταξύ της Επιτροπής και της Vialto, το κατά πόσο η πρώτη όφειλε να καλέσει σε ακρόαση την αναιρεσείουσα πριν κοινοποιήσει τις προτάσεις της στη CFCU αποτελεί πάντως διακριτό ζήτημα.

117. Το άρθρο 41, παράγραφος 2, του Χάρτη ορίζει ότι το δικαίωμα χρηστής διοίκησης περιλαμβάνει ιδίως το δικαίωμα κάθε προσώπου σε προηγούμενη ακρόαση πριν από την εις βάρος του λήψη ατομικού μέτρου που το επηρεάζει δυσμενώς, εν συνεχεία, το δικαίωμα κάθε προσώπου να έχει πρόσβαση στον φάκελό του τηρουμένων των νομίμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου, καθώς και, τέλος, την υποχρέωση της Διοίκησης να αιτιολογεί τις αποφάσεις της. Ειδικότερα, το δικαίωμα ακροάσεως εγγυάται σε όλους τη δυνατότητα να καθιστούν γνωστή, λυσιτελώς και ουσιαστικώς, την άποψή τους κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και πριν από την έκδοση οποιασδήποτε απόφασης που θα μπορούσε να επηρεάσει δυσμενώς τα συμφέροντά τους [30].

118. Στην υπό κρίση υπόθεση, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι η απόφαση αποβολής της Vialto από την επίμαχη σύμβαση ελήφθη από τη CFCU και όχι από την Επιτροπή, ουδόλως μπορεί να υποστηριχθεί ότι η προτροπή της Επιτροπής προς τη CFCU να λάβει τα κατάλληλα μέτρα λόγω της αθέτησης της επίμαχης σύμβασης από τη Vialto, καθώς και η απόφασή της να κρίνει το ποσό που καταβλήθηκε για τις υπηρεσίες της Vialto στο πλαίσιο της σύμβασης αυτής ως μη επιλέξιμο για χρηματοδότηση από την Ένωση, δεν συνιστούν απόφαση που *θα μπορούσε* να επηρεάσει δυσμενώς τα συμφέροντά της κατά την έννοια του άρθρου 41, παράγραφος 2, του Χάρτη. Είναι απολύτως σαφές ότι, παρά το γεγονός ότι η απόφαση ελήφθη στην πραγματικότητα από τη CFCU, η παρέμβαση της Επιτροπής αποτέλεσε σημαντικό –και ίσως μάλιστα αποφασιστικό– στάδιο της διαδικασίας αυτής.

[29] Διάταξη της 4ης Ιουλίου 2013, Διαδικασία Σύμβουλοι Επιχειρήσεων κατά Επιτροπής κ.λπ. (C-520/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:457, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[30] Πρβλ. αποφάσεις της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ (C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψεις 52 και 53), και της 25ης Ιουνίου 2020, EUSC κατά KF (C-14/19 P, EU:C:2020:492, σκέψεις 116 και 117).

119. Επιπλέον, μολονότι δεν αμφισβητείται ότι η OLAF ασκεί τις αρμοδιότητές της σε θέματα ερευνών με πλήρη ανεξαρτησία έναντι της Επιτροπής, οποιασδήποτε κυβέρνησης ή οποιουδήποτε άλλου θεσμικού οργάνου ή οργανισμού [31], εντούτοις, από τον κανονισμό 883/2013 προκύπτει ότι, μετά το πέρας των ερευνών της, η OLAF διαθέτει απλώς αρμοδιότητα διατύπωσης συστάσεων. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2013, όταν περατώνεται μια έρευνα, πρέπει να συντάσσεται έκθεση. Στη συνέχεια, η έκθεση αυτή συνοδεύεται από συστάσεις του γενικού διευθυντή ως προς το αν πρέπει να ληφθούν μέτρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς, καθώς και από τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών μελών. Στις περιπτώσεις εξωτερικής έρευνας, το άρθρο 11, παράγραφος 3, του κανονισμού 883/2013 διευκρινίζει ότι οι εκθέσεις και συστάσεις πρέπει να διαβιβάζονται στις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών μελών και, εφόσον είναι αναγκαίο, στις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής.

120. Επομένως, υπό το πρίσμα του ανωτέρω νομικού πλαισίου, είναι σαφές ότι πρόσωπο ή επιχείρηση που υποβάλλεται σε έρευνα από την OLAF πρέπει, κατ' αρχήν, να τυγχάνει ακροάσεως τόσο από την OLAF όσο και από το θεσμικό ή άλλο όργανο, τον οργανισμό ή την υπηρεσία της Ένωσης ή από την αρμόδια αρχή κράτους μέλους στην οποία απευθύνονται η έκθεση και οι συστάσεις της Ένωσης, δεδομένου ότι αυτά τα θεσμικά όργανα και τα όργανα των κρατών μελών λαμβάνουν τελικώς την απόφαση που θα τους επηρεάσει δυσμενώς [32].

121. Εντούτοις, δεν πρέπει να παραβλεφθεί, αφενός, ότι η προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως, όπως και κάθε άλλου δικαιώματος άμυνας, πρέπει να εξετάζεται σε συνάρτηση με τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης [33] και, αφετέρου, ότι το ειδικό αυτό δικαίωμα επιδιώκει διττό σκοπό. Πρώτον, καθιστά δυνατή τη διερεύνηση της υπόθεσης και, ως εκ τούτου, την προαγωγή του συμφέροντος της χρηστής διοίκησης, διασφαλίζοντας ότι το οικείο διοικητικό όργανο διαπιστώνει τα πραγματικά περιστατικά όσο το δυνατόν ακριβέστερα και ορθώς. Δεύτερον, καθιστά δυνατή τη διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας του ενδιαφερομένου [34].

122. Κατά το Δικαστήριο, ο κανόνας ότι ο αποδέκτης μιας βλαπτικής απόφασης πρέπει να έχει τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του πριν ληφθεί η απόφαση αυτή αποσκοπεί στο να παράσχει στην αρμόδια αρχή τη δυνατότητα να λάβει λυσιτελώς υπόψη όλα τα στοιχεία που ασκούν επιρροή. Για να εξασφαλίσει την αποτελεσματική προστασία του συγκεκριμένου προσώπου ή της συγκεκριμένης επιχείρησης, ο κανόνας αυτός έχει ως αντικείμενο, μεταξύ άλλων, να τους παράσχει τη δυνατότητα διόρθωσης τυχόν λάθους ή προβολής στοιχείων της προσωπικής τους κατάστασης συνηγορούντων υπέρ της λήψης, της μη λήψης ή της πρόσδοσης συγκεκριμένου περιεχομένου στην απόφαση [35].

123. Στην υπό κρίση υπόθεση, από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και από την αίτηση αναιρέσεως της Vialto προκύπτει ότι η πράξη της Επιτροπής σε σχέση με την οποία η Vialto θεωρεί ότι έπρεπε να έχει τύχει ακροάσεως πριν από την έκδοσή της είναι το έγγραφο που

[31] Βλ. άρθρο 3 της απόφασης 1999/352 της Επιτροπής.

[32] Βλ., κατ' αναλογίαν, στο πλαίσιο μιας διαδικασίας που περιλαμβάνει τη διατύπωση συστάσεων από μια εσωτερική επιτροπή θεσμικού οργάνου της Ένωσης, απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ (C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 56).

[33] Πρβλ. απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2011, Solvay κατά Επιτροπής (C-110/10 P, EU:C:2011:687, σκέψη 63).

[34] Πρβλ. απόφαση της 4ης Ιουνίου 2020, ΕΥΕΔ κατά De Loecker (C-187/19 P, EU:C:2020:444, σκέψη 69).

[35] Πρβλ. απόφαση της 3ης Ιουλίου 2014, Kamino International Logistics και Datema Hellmann Worldwide Logistics (C-129/13 και C-130/13, EU:C:2014:2041, σκέψη 38).

εστάλη στη CFCU στις 13 Οκτωβρίου 2016 [36]. Στο έγγραφο αυτό, η ΓΔ «Διεύρυνση» ενημέρωσε τη CFCU ότι, παρά τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 25 των γενικών όρων, η Vialto δεν συμφώνησε να παράσχει στην OLAF πρόσβαση στις πληροφορίες που απαιτούντο για τη διεξαγωγή των ερευνών της, επικαλούμενη ορισμένες ρήτρες εμπιστευτικότητας και τη δική της ερμηνεία της επίμαχης σύμβασης.

124. Βεβαίως, τα εν λόγω πραγματικά στοιχεία περιλαμβάνονταν ήδη στις εκθέσεις επιτόπιου ελέγχου. Συναφώς, όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 121 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η αναιρεσείουσα μπορούσε πράγματι να αμφισβητήσει και να σχολιάσει τα στοιχεία που περιέχονταν στις εκθέσεις αυτές με το έγγραφο της 6ης Μαΐου 2016. Η Vialto μπόρεσε επίσης, με το από 23 Σεπτεμβρίου 2016 έγγραφό της, να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί του εγγράφου της OLAF της 14ης Σεπτεμβρίου 2016, με το οποίο ενημερώθηκε ότι θεωρούνταν ενδιαφερόμενο πρόσωπο το οποίο αφορούσε η έρευνα σχετικά με τις υπόνοιες που υπήρχαν περί διαφθοράς ή απάτης στο πλαίσιο του επίμαχου έργου. Ωστόσο, ούτε από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ούτε από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο, ούτε από τις απαντήσεις της Επιτροπής στις ερωτήσεις που τέθηκαν συναφώς κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 10ης Φεβρουαρίου 2021 προκύπτει ότι η ΓΔ «Διεύρυνση» τελούσε σε γνώση των εγγράφων αυτών ή, κατά μείζονα λόγο, των εκεί διατυπωθέντων αμυντικών επιχειρημάτων της αναιρεσείουσας, όταν απηύθυνε το επίδικο έγγραφο στη CFCU στις 13 Οκτωβρίου 2016. Επομένως, υπό τις ειδικές αυτές περιστάσεις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η Επιτροπή είχε εν τέλει τη δυνατότητα να λάβει υπόψη όλα τα κρίσιμα στοιχεία σχετικά με την προσωπική κατάσταση της Vialto κατά τον χρόνο που κάλεσε γραπτώς τη CFCU να λάβει ορισμένα συμβατικώς προβλεπόμενα μέτρα.

125. Ως εκ τούτου, οφείλω να συναγάγω ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 122 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Vialto δεν ήταν δυνατόν να επικαλεστεί υποχρέωση της Επιτροπής να ακούσει τις παρατηρήσεις της επειδή η απόφαση με την οποία η Vialto αποβλήθηκε από την επίμαχη σύμβαση ελήφθη από τη CFCU και όχι από την Επιτροπή.

126. Επομένως, είμαι της γνώμης ότι ο τρίτος λόγος αναιρέσεως τον οποίον προβάλλει η Vialto προς στήριξη της υπό εξέταση αίτησης αναιρέσεως πρέπει να γίνει δεκτός καθόσον αφορά την προσβολή του δικαιώματός της ακροάσεως από την Επιτροπή. Η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να γίνει δεκτή και να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, καθόσον με την απόφαση αυτή κρίθηκε ότι η αναιρεσείουσα δεν μπορούσε να επικαλεστεί υποχρέωση της Επιτροπής να ακούσει τις παρατηρήσεις της πριν από την έκδοση της απόφασης της CFCU με την οποία η αναιρεσείουσα αποβλήθηκε από την επίμαχη σύμβαση.

## VII. Η αγωγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

127. Κατά το άρθρο 61 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εάν η αναίρεση κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο δύναται, σε περίπτωση αναίρεσης της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου, να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον αυτή είναι ώριμη προς εκδίκαση.

128. Τούτο συμβαίνει εν προκειμένω.

[36] Βλ. σκέψη 89 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και σημείο 73 του δικογράφου της αίτησης αναιρέσεως της Vialto. Τα δύο άλλα έγγραφα που μνημονεύονται στο εν λόγω σημείο δεν είναι έγγραφα της Επιτροπής, αλλά ένα έγγραφο της 11ης Νοεμβρίου 2016 το οποίο απηύθυνε η CFCU στην κοινοπραξία και ένα έγγραφο της 10ης Ιανουαρίου 2017 το οποίο απηύθυνε η CFCU στη Vialto.

129. Συγκεκριμένα, όπως ορθώς υπενθύμισε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 34 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, στοιχειοθετείται εφόσον συντρέχει ένα σύνολο προϋποθέσεων, οι οποίες σχετίζονται με τον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς που προσάπτεται στο θεσμικό όργανο της Ένωσης, με το υποστατό της ζημίας και με την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προσαπτόμενης συμπεριφοράς και της προβαλλόμενης ζημίας [37].

130. Η τελευταία αυτή προϋπόθεση σχετικά με την αιτιώδη συνάφεια αφορά την ύπαρξη αρκούντως άμεσης σχέσης αιτίου προς αιτιατό μεταξύ της συμπεριφοράς των θεσμικών οργάνων της Ένωσης και της ζημίας, της οποίας η απόδειξη απόκειται στον ενάγοντα, με συνέπεια η προσαπτόμενη συμπεριφορά να πρέπει να αποτελεί την καθοριστική αιτία της ζημίας [38].

131. Ωστόσο, υπό το πρίσμα των ανωτέρω εκτιμήσεων, δεδομένου ότι κατέληξα στο συμπέρασμα ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά, ούτε υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η απόφαση αποβολής της αναιρεσείουσας από την επίμαχη σύμβαση ελήφθη από τη CFCU χωρίς η τελευταία να δεσμεύεται από θέση που είχε λάβει συναφώς η ΓΔ «Διεύρυνση», δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η συμπεριφορά που προσάπτεται στην Επιτροπή αποτέλεσε την καθοριστική αιτία της ζημίας που προβάλλει η Vialto.

132. Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι, εφόσον δεν πληρούται μία από τις προϋποθέσεις θεμελίωσης εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, η αγωγή πρέπει να απορρίπτεται στο σύνολό της χωρίς να απαιτείται να εξεταστούν οι λοιπές προϋποθέσεις της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης [39], πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ασκηθείσα από την αναιρεσείουσα αγωγή αποζημίωσης πρέπει, κατ' ανάγκην και εν πάση περιπτώσει, να απορριφθεί.

## VIII. Δικαστικά έξοδα

133. Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως γίνεται δεκτή και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αποφαίνεται επί των εξόδων.

134. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται και στην αναιρετική διαδικασία βάσει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Πάντως, αν τούτο δικαιολογείται από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ένας διάδικος, πέραν των δικαστικών εξόδων του, φέρει και μέρος των εξόδων του αντιδίκου.

135. Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί εν μέρει, αλλά η αγωγή αποζημίωσης πρέπει να απορριφθεί, κρίνεται σκόπιμο να αποφασιστεί ότι η αναιρεσείουσα και η Επιτροπή θα φέρουν εκάστη τα δικαστικά έξοδά της σε σχέση τόσο με την πρωτόδικη όσο και με την αναιρετική διαδικασία.

[37] Πρβλ. αποφάσεις της 14ης Οκτωβρίου 2014, Giordano κατά Επιτροπής (C-611/12 P, EU:C:2014:2282, σκέψη 35), και της 5ης Σεπτεμβρίου 2019, Ευρωπαϊκή Ένωση κατά Guardian Europe και Guardian Europe κατά Ευρωπαϊκής Ένωσης (C-447/17 P και C-479/17 P, EU:C:2019:672, σκέψη 147).

[38] Πρβλ. αποφάσεις της 13ης Δεκεμβρίου 2018, Ευρωπαϊκή Ένωση κατά Gascogne Sack Deutschland και Gascogne (C-138/17 P και C-146/17 P, EU:C:2018:1013, σκέψη 22), και της 5ης Σεπτεμβρίου 2019, Ευρωπαϊκή Ένωση κατά Guardian Europe και Guardian Europe κατά Ευρωπαϊκής Ένωσης (C-447/17 P και C-479/17 P, EU:C:2019:672, σκέψη 32).

[39] Πρβλ. απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2019, Ευρωπαϊκή Ένωση κατά Guardian Europe και Guardian Europe κατά Ευρωπαϊκής Ένωσης (C-447/17 P και C-479/17 P, EU:C:2019:672, σκέψη 148).

## IX. Πρόταση

136. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο τα εξής:

– να αναιρέσει την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 26ης Ιουνίου 2019, Vialto Consulting κατά Επιτροπής (T-617/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2019:446), καθόσον με την απόφαση αυτή το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η αναιρεσείουσα δεν ήταν δυνατόν να επικαλεστεί υποχρέωση της Επιτροπής να ακούσει τις παρατηρήσεις της πριν από την έκδοση της απόφασης της CFCU με την οποία η αναιρεσείουσα αποβλήθηκε από την επίμαχη σύμβαση·

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως κατά τα λοιπά·

– να απορρίψει την αγωγή της Vialto Consulting με την οποία ζητεί αποκατάσταση της ζημίας την οποία υποστηρίζει ότι υπέστη λόγω της φερόμενης ως παράνομης συμπεριφοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) στο πλαίσιο της αποβολής της από τη σύμβαση παροχής υπηρεσιών με στοιχεία αναφοράς TR2010/0311.01-02/001·

– να αποφασίσει ότι η Vialto Consulting και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα τόσο της πρωτόδικης όσο και της αναιρετικής διαδικασίας.